

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

19^E JAARGANG

WOENSDAG 31 JANUARI 1934

No. 944

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-Voorzitter; Mr. K. P. van der Mandele, Penningmeester; Mr. P. Hofstede de Groot; Jhr. Mr. L. H. van Lennepe; L. H. Mansholt; Mr. R. Mees; E. D. van Walree; Ch. J. I. M. Welter; C. J. P. Zaalberg.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennepe; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen; Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1,—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

INHOUD.

Blz.

HET PARTICULIERE BEDRIJF ONDER FASCISME EN NATIONAAL-SOCIALISME door Mr. R. Mees	120
Landbouw en nijverheid door H. D. Louwes	122
De strijd over den Amerikaanschen petroleumprijs door Dr. W. Mautner	124
De nieuwe goudwet in de Vereenigde Staten door C. A. Klaasse	126
De begroting van het Landbouw-Crisisfonds door Ir. A. Baars	128
De Indische middelen over Augustus 1933	128
AANTEKENINGEN:	
Groot-Brittannië en de Ottawa-conventies	128
De kosten van het levensonderhoud	129
INGEZONDEN STUKKEN:	
De praktijk der landbouwcrisismaatregelen door Mr. W. J. C. A. Nijgh	129
MAANDCIJFERS:	
Productie der Steenkolen, Bruinkolen en Zoutmijnen	130
Overzicht van de Indische middelen	131
STATISTIEKEN	131—134
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

30 JANUARI 1934.

Van de geldmarkt valt niet veel nieuws te melden; de prijzen bleven stationnair. Toen echter de wisselkoers op Parijs aantrok en zich op het hogere niveau handhaafde, toonden de geldgevers zich meer terughoudend. Prima Hollandsche bankaccepten werden tenslotte op $\frac{3}{8}$ pCt. gedaan. Kort papier wordt gezocht op $\frac{5}{16}$ pCt. Schatkistpapier per 1 December noteerde $1\frac{1}{8}$ à $1\frac{1}{4}$ pCt. Call nog steeds $\frac{1}{4}$ pCt., prolongatie 1 pCt.

* * *

Ook van de wisselmarkt valt deze week niet veel nieuws te vermelden. De markt was betrekkelijk kalm en de koersen vertoonden een zekere stabiliteit. Het blijft nog maar steeds afwachten, hoe de situatie zich in Amerika verder ontwikkelen zal. Dollars openden op 1.55 en verbeterden — niettegenstaande de groote bedragen, die door de goudaankopen in Londen aan de markt zijn gekomen — tot 1.58, om op $1.56\frac{1}{4}$ te sluiten. Ponden, die de week op 7.77 begonnen, stegen tenslotte tot 7.82. De $\$/\text{f}$ koers bewoog zich tusschen de 4.95 en 5.—; slot 4.99. Marken waren de eerste dagen sterk aangeboden en liepen tot 58.35 terug; daarop volgde een herstel tot 59.—, op welk peil de koers zich kon handhaven. Registermarken waren zeer gezocht; ook voor Creditspermarken blijft goede vraag bestaan. Effectenspermarken zijn echter aangeboden. Fransche Francs waren, zooals reeds gezegd, gezocht en kwamen van 9.75 op 9.78. Belga's kwamen van 34.65 op 34.69. Ook voor Zwitsersche Francs was navraag; de koers verbeterde van 48.15 tot 48.23. Lires 13.03—13.08. Peseta's lager 20.35—19.95. Canadeesche Dollars $1.55\frac{1}{4}$.

Termijnponden waren gezocht; één- en drie-maands noteerden tenslotte $\frac{1}{4}$ resp. $\frac{3}{8}$ c. onder contant. Termijndollars waren daarentegen meer aangeboden, nl. $\frac{11}{16}$ en $1\frac{1}{4}$ onder den kassaprijs.

† Op de goudmarkt bleef het tamelijk levendig. In Londen zijn zeer groote partijen verhandeld, wat natuurlijk de prijzen hier beïnvloed heeft. Barenlevering Amsterdam deden f 1.659, levering Londen werd op f 1.660 gedaan. Eagles noteerden 2.50— $2.50\frac{1}{4}$, Sovereigns 12.27—12.29.

HET PARTICULIERE BEDRIJF ONDER FASCISME EN NATIONAAL-SOCIALISME.

De beginselen van de nieuwe staatkunde in Italië en Duitsland komen tot nu toe duidelijker tot uitdrukking in de politiek dan in de volkshuishouding.

Dit geldt in sterker mate nog voor Duitsland dan voor Italië. Ten aanzien van Duitsland dringt de gedachte zich op, dat men daar eerst een politieke eenheid heeft willen vormen en zijn aandacht voor de volkshuishouding voor later heeft bewaard. Men kan voor deze gedachtengang van het Nationaal-Socialisme wellicht steun vinden in Hitler's „Mein Kampf”, in hetgeen in Hoofdstuk 4 geschreven staat over Staat und Wirtschaft. Met zijn vier-jaren-plan stuurt het Nationaal-Socialisme nu in de richting van de autarkie, maar voor de praktijk schijnt voorschijns de grote drijfveer de bestrijding van de werkloosheid te zijn, een drijfveer, die zeker van zeer grote betekenis is in de volkshuishouding, maar die wel nog sterk het krisiskarakter van de tegenwoordige maatregelen aantoonde, terwijl bovendien de bestrijding van de werkloosheid zich nog vrijwel schijnt te bepalen tot de uitvoering van openbare werken en tot de vervanging van vrouwen door mannen. Daartegenover ziet bijv. de schrijver van het onlangs verschenen jaarverslag van de Hamburgse Kamer van Koophandel in de volkshuishouding duidelijke perspectieven. Naar het inzicht van de President van de Kamer van Koophandel te Leipzig, in zijn nieuwjaarsrede weergegeven, „steht die Durchführung des national-sozialistischen Wirtschaftsaufbaues, d.i. die Verwirklichung des deutschen Sozialismus, unverrückbar fest”. Ontegenzeggelijk van belang is de half Januarië in Duitsland gepubliceerde „Wet op de regeling van de Nationale Arbeid”. Hierin neemt het Nationaal-Socialisme althans op het gebied van de arbeidsverhoudingen duidelijk stelling, en het zal interessant zijn om van de praktijk, waartoe deze wet zal leiden, kennis te nemen.

Italië biedt voor ons dit voordeel, dat het nieuwe stelsel daar reeds zoveel langer toepassing vindt dan in Duitsland, en opzettelijk slechts in grote geleidelijkheid tot ontwikkeling wordt gebracht. Dit verklaart, dat in Italië in de ontwikkeling der denkbelden omtrent de volkshuishouding meer lijn valt waar te nemen. Onderneming en arbeid zijn daar op verschillende wijzen door de Nieuwe Staat geordend¹⁾ en in het bijzonder het stuk, dat de arbeid regelt (Carta del Lavoro, aangenomen door de Grote Fascistische Raad op 21 April 1927), is een richtinggevend dokument voor de gehele ontwikkeling van het economische leven. De verschillende Italiaanse besluiten op dit punt zijn intussen alle van vrij recente datum, en in menig opzicht wachten zij nog op een nadere uitwerking. De laatste belangrijke stap werd gezet in Desember van het afgelopen jaar, door het aannemen van de „Wet tot stiching der Corporaties”²⁾.

Juist omdat in de beide genoemde landen de theorie en de wet nog slechts in geringe mate door de praktijk gevolgd zijn, is het van belang om die praktijk nauwkeurig gade te slaan en ook om van de hier en daar verschijnende litteratuur op dit gebied kennis te nemen. In deze gedachtengang wil ik hier nu enkele mededelingen doen uit het verzekeringsbedrijf. Die mededelingen betreffen geen onderwerpen, die uit een algemeen economies oogpunt bijzonder belangrijk zijn, maar juist beelden uit het gewone zakenleven kunnen een goede indruk geven van de sfeer, die

¹⁾ Een overzichtelijke verzameling van deze wetten en besluiten is opgenomen in „Le Fascisme” van Mussolini, uitgave van 1933.

²⁾ Hierover schreven Dr. P. Lieftinck in het Desembernummer van „De Economist”, en Mr. J. Bierens de Haan in „Maatschappij-Belangen” van Januarië.

daar door een nieuwe staatkundige richting geschapen wordt.

Ik wil dan in het bijzonder iets vermelden over de herdenking, in de zomer van het afgelopen jaar, van het twintig-jarig bestaan van het Istituto Nazionale delle Assicurazioni te Rome, en ook over een paar tijdschriftartikelen, die in dit najaar in Duitsland verschenen zijn. Beide geven hier en daar een kijk op de principiële houding, die tegenover het bedrijfsleven wordt aangenomen. Het is o.a. de vraag van de bedrijfsvrijheid, die in deze gevallen naar voren komt.

Het beginsel omtrent de bedrijfsvrijheid is in de Carta del Lavoro wel duidelijk omschreven. Art. 7 zegt, dat op het gebied van de produktie het particuliere initiatief beschouwd wordt als het beste middel om het belang van de natie te dienen. Het zegt daarnaast dat, aangezien de produktie een nationaal belang vormt, de leiders daarvan voor hun wijze van leiding tegenover de Staat verantwoordelijk zijn. In aansluiting hiermee bepaalt art. 9, dat de Staat alleen dan in het produktieproces ingrijpt, wanneer het particuliere initiatief ontbreekt of onvoldoende is of wanneer er politieke belangen van de Staat op het spel staan. Het ingrijpen van de Staat kan geschieden in de vorm van een controle, van een steun of van een uitvoering in eigen beheer.

Bij de herdenking nu, waarop ik doelde, ging het om een staatsinstelling van levensverzekering. Deze instelling was de vrucht geweest van staats-socialistische denkbelden uit de politieke periode, die aan die van het Fascisme vooraf ging, en het is juist daarom interessant om te zien welke waardering dit Instituut onder het huidige regime geniet en hoe de fascistiese Regering het heeft ingepast in het raam van de thans gevoerde politiek.

De herdenking geschiedde in grote blijdschap. Mussolini zelf is aanwezig geweest en heeft ook een enkel woord gesproken. „Il Giornale d'Italia” beschrijft hoe Mussolini buiten en binnen het gebouw met uitbundig enthousiasme ontvangen werd. Nadat de Directeur van het Istituto de eigenlijke herdenkingsrede had gehouden, heeft het Hoofd van de Regering met enkele woorden de leider van het Instituut met de verkregen resultaten geluk gewenst, heeft doen uitkomen, dat het Instituut een finantiële kracht vormde in de fascistiese Staat en heeft de verwachting uitgesproken, dat men ook op het gebied van de verzekering Italië in de voorhoede vinden zal. Deze woorden, die in diepe stilte waren aangehoord, werden gevolgd door een grootse huldebetuiging. Het naar buiten dringend gejuich bracht het daar opgestelde personeel van het Instituut dermate in beweging, dat Mussolini besloot op het balkon te verschijnen. Bij zijn groet aan de grote menigte, die daar was samengestroomd, heeft hij tot uitdrukking gebracht, dat hij de beampten niet alleen beschouwde als beampten, maar ook als propagandisten en als medewerkers aan de sociale voorziening, die de verzekering vormt. Deze woorden van het Hoofd van de Regering werden gevolgd door een applaus, dat in kracht weer alle vorige te boven ging.

Het is duidelijk, dat het enthousiasme van het publiek gericht was op de „Duce” en niet op het Instituut of op de woorden, die bij deze gelegenheid de Leider had uitgesproken, maar het is eveneens duidelijk, dat, in weerwil van zijn staats-socialistische oorsprong, dit Istituto Nazionale beschouwd werd als een Italiaanse instelling, die, na de hervorming daarin aangebracht, de sympathie van het Fascisme verdiende en er was geen beter middel om dit te doen blijken dan de aanwezigheid van Mussolini zelf.

De feestrede werd, zoals gezegd, gehouden door de Directeur.

Deze noemde vijf redenen, waarom juist in de fascistiese periode het Instituut de grootste ontwikkeling had vertoond.

De eerste reden was de opheffing, in 1923, van

het monopolie, dat het Instituut oorspronkelijk bezat. Het heeft daardoor — aldus de Directeur — de vruchten geplukt van de noodzaak om met het vrije bedrijf te concurreren, en tegelijk heeft het de voordelen behouden, eigen aan een staatsorgaan.

Deze opheffing van het monopolie is zeker de principieel meest belangrijke wijziging, door de fascistiese Regering in dit staatsverzekeringsinstituut aangebracht. Ik kom daarop terug.

Als tweede reden noemt de Directeur de ruimere bevoegdheid, die door de fascistiese Regering aan de Leiding van het Instituut is toegekend. De leiding kon daardoor soepeler worden.

De derde reden was de geest van orde en tucht, en van eendracht, die de roem vormde van het Nieuwe Régime.

De vierde was terug te voeren op Mussolini persoonlijk. Aan hem, en hem alleen, was te danken de onwrikbare waarde vastheid van de lire. En men begreep, wat dit voor een Instituut van Levensverzekering moest betekenen.

En als vijfde reden van opbloei onder de fascistiese periode noemde de Directeur de persoonlijke belangstelling van het Hoofd van de Regering. Diens nauwlettend oog op zich gericht te weten was voor alle medewerkers aan het Instituut een geruststelling en een prikkel.

De Directeur heeft over alle werkzaamheden uitvoerig gerapporteerd. Ik vermeld hier alleen nog wat hij gezegd heeft ten aanzien van de vrije concurrentie.

Hij spreekt met lof over de partikuliere Italiaanse maatschappijen van levensverzekering en roemt in het bijzonder, ook om hun reputatie in het buitenland, de Assicurazioni Generali en de Riunione Adriatica di Sicurtà, aan welke — zo zegt hij — verbonden zijn de voor alle Italianen dierbare klanen van Venetië en Triëst.

De Directeur verheugt zich over de vrije samenwerking. Maar in één opzicht zou een staatsmonopolie voordeel hebben gehad. En dan weidt hij uitvoerig uit over een zekere wijze van premieberekening, die hij onjuist acht en die blijkbaar de partikuliere maatschappijen niet hebben willen prijsgeven.

Een van de Duitse artikelen, waarop ik doelde, (dat van Prof. Moldenhauer, in een afzonderlijke uitgave over Verzekering van de „Deutsche Volkswirt“ — 22 September 1933) schrijft over deze zelfde herdenking. Hij geeft over de hervorming van het Istituto Nazionale in de fascistiese periode een beschouwing, die men in het onderstaande zal terugvinden, en die mij in overeenstemming lijkt met uitingen, die ik over dit onderwerp wel van Italiaanse zijde heb gehoord.

Het monopolistische staatsbedrijf, waartoe in 1912 besloten was, paste niet in het fascistiese stelsel, dat immers van de vrijheid van bedrijf voor de gemeenschap betere resultaten verwacht dan van een monopolie. Mussolini besloot dan ook, in 1923, het monopolie op te heffen. Er was voor de nieuwe Italiaanse Regering alle reden om aan een goede hervorming van de instelling mede te werken, omdat door het Instituut de spaarzaamheid bevorderd werd en omdat het een zeer belangrijk element kon worden bij het bijeenbrengen der kapitalen, die voor de vele te ondernemen werken in Italië nodig zouden zijn. Om dit laatste is het begrijpelijk dat Mussolini in zijn toespraak het Instituut in het bijzonder noemde als een financiële kracht voor de Natie.

Bleek dit staatsinstituut op deze wijze ook voor het huidige Italië nuttig, ook de vestiging daarvan in 1912 zou wellicht niet in tegenspraak met de fascistiese beginselen geweest zijn, als men de kwestie van het monopolie uitschakelt. Immers het beginsel zegt, dat de Overheid zal optreden voorzover dit ter aanvulling van het partikuliere bedrijf in het algemeen belang nodig mocht blijken. Nu be-

tekende in 1912 het levensverzekeringsbedrijf in Italië weinig. Een voorziening van overheidswege was in die tijd niet onredelijk, tenzij men de bedrijfstak voor een groot deel in buitenlandse handen wilde laten. Een eigenaardig verloop nam deze kwestie na de vrede met Oostenrijk, omdat door die vrede Triëst aan Italië kwam en daardoor de twee (boven genoemde) grote buitenlandse levensverzekeringsmaatschappijen, die een grote portefeuille in Italië hadden, Italiaans werden. Het partikuliere Italiaanse verzekeringsbedrijf staat er daardoor nu in eens heel anders voor, en het is misschien eerder te betwijfelen of de fascistiese staat in 1923, met de nieuwe landgrenzen, het Instituut wel zou hebben gesticht, als dit niet al reeds bestaan had, dan of in 1912, met de oude landgrenzen, tot de vestiging van het Instituut ook dan zou zijn overgegaan, indien toen Italië al fascisties was geweest.

Thans is de toestand deze, dat Istituto Nazionale en partikuliere maatschappijen met elkaar concurreren, maar deze laatste een deel van hun bedrijf in herverzekering moeten afgeven aan het staatsinstituut, en dat het staatsbedrijf verre het grootste is, hoewel met name de twee oude Oostenrijkse maatschappijen ook een belangrijk deel van de levensverzekering in Italië tot zich trekken.

Professor Moldenhauer maakt de opmerking, dat in Duitsland de zaak anders ligt, doordat daar de binnenlandse partikuliere maatschappijen een zo veel grotere kracht vormen. Ook voor het nieuwe Duitsland, zegt hij, vloeit uit de vergelijking met Italië voort, dat het belang van de volksgemeenschap meebrengt om de concurrentie — zij het onder staatstoezicht — te handhaven.

Dat de vrije concurrentie een essentiale is van de nieuwe ordening in Duitsland en Italië geeft ook een andere schrijver in hetzelfde nummer van de Deutsche Volkswirt te verstaan: het „Geschäftsführendes Präsidialmitglied des Reichsverbandes der Privatversicherung Geheimrat Doctor Lippert“. (Men voelt wel dat nog niet in alles Duitsland zich heeft vernieuwd).

Ten aanzien van Italië zal men deze klemtoon op de vrije concurrentie toch niet te sterk moeten leggen.

Daar valt nadruk op de wenselijkheid — voor het algemeen welzijn — van de handhaving van het vrije bedrijf.

Maar evenveel nadruk valt op de wenselijkheid — om dezelfde reden — van een staatsingrijpen, als het vrije bedrijf te kort schiet.

Het vrije bedrijf nu schiet menigmaal te kort, en daarom heeft men in Italië ook reeds menigmaal aanleiding gevonden tot ingrijpen, al ontwikkelt zich het Fascisme slechts geleidelijk, en al zijn dan ook verschillende overheidsbesluiten, die dit ingrijpen regelen, pas betrekkelijk kort geleden genomen. Ik noem er hier enkele.

Van de meest recente datum is de regeling omtrent nieuw te vestigen industrieën. Deze dateert van 12 Januari 1933. Of een nieuwe industriële onderneming in het nationale belang gewent is of niet hangt van verschillende factoren af. Daarom moet aan de Overheid toestemming tot de vestiging aangevraagd worden, en de Overheid zal zich door het nationaal economies belang laten leiden.

Het winkelbedrijf is al langer geregelementeerd, laatstelijk bij Koninklijk Besluit van 16 Desember 1926.

Op het gebied van de landbouw vindt ook het beginsel van art. 9 van de Carta del Lavoro toepassing, b.v. door een gedwongen samengaan bij terreinverbetering van eigenaren van aangrenzende landen, en zulk een samenwerking tussen verschillende landbouwondernemingen voor de plaatsing van hun produkten op de markt.

Leest men het artikel van Dr. Lippert dan is in Duitsland op deze punten de toon nog sterk „libe-

raal". „Für den Wettbewerb" is een van de hoofden uit zijn geschrift. „Gegen die Socialisierung" een ander.

Ook Dr. Lippert stelt het algemeen belang voorop. Maar dat algemeen belang wordt z.i. alleen gediend door vrije concurrentie, en in het geheel niet door overheidsbedrijven. In deze radikale toon spreekt het Fascisme niet.

Dr. Lippert schrijft over de dienst aan het algemeen belang ook nog andere dingen, en daarin ligt misschien het meest typerende van zijn betoeg.

Hij grondt zijn gehele beschouwing op het verantwoordelijkheidsbesef dat van de nationaal-socialistische gedachte deel vormt.

Zijn artikel vangt als volgt aan:

„Die nationalsozialistische Revolution hat, weil aus neuer grosser Anschauung geboren, alle Teile des deutschen Volkes erfasst. Jder Berufsstand ist im Rahmen der neugeschaffenen politischen Verhältnisse vor die Aufgabe gestellt, seinen Teil zum Wiederaufbau und Neubau der Wirtschaft beizutragen. Mit einer Gleichschaltung in äusseren Formen ist dieser Aufgabe nicht Genüge getan. Sie erfordert eine Gleichschaltung des Willens des einzelnen Menschen und der einzelnen Stände mit dem Willen des Führers d.h. nichts anderes als bereit zu sein, sich der Autorität des Staates im Interesse des Ganzen anzuordnen, sich der Volksgemeinschaft einzuordnen und in diesen Rahmen die uneingeschränkte Verantwortung für den ihm gegebenen Wirkungskreis zu übernehmen. Die Arbeit der Privatversicherung im neuen Deutschland wird deshalb immer von der Verantwortung ausgehen müssen, die sie mit ihrer wirtschaftlichen Aufgabe übernimmt."

De verantwoordelijkheid, die de leider van een verzekeringsbedrijf voelen moet, is dan drieërlei: Ten eerste die tegenover zijn bedrijf; hij moet zijn bedrijf zo leiden, dat het kan blijven bestaan, en de „Arbeiter und Angestellten" hun plaats kunnen behouden. Ten tweede de verantwoordelijkheid tegenover de gehele volkshuishouding. Ook het verzekeringsbedrijf heeft daarin een hoge taak, die „in den alten Satz „Einer für alle, alle für einen" gipfeln muss". Ten derde de verantwoordelijkheid voor de goede belegging en aanwending van het aan het verzekeringsbedrijf toevertrouwde kapitaal.

„Diese dreifache Verantwortung — als Unternehmer, als Diener der Gesamtwirtschaft und als Treuhänder der Versicherten — ist entscheidend für die Stellungnahme gegenüber den Fragen, die der wirtschaftliche Aufbau im neuen Deutschland auch der Versicherungswirtschaft stellt."

Dr. Lippert werkt zijn gedachten zakelijk uit. Kriek op het heden komt alleen tot uiting in de voorlaatste zin, waarin hij waarschuwt tegen politieke invloeden in het verzekeringsbedrijf en waarin hij er toe aanmaant dat men bij de keuze van leiders voor alles zal letten op „Wirtschaftliche Tüchtigkeit".

De slotzin luidt:

„Lasst man der Privatversicherung ihre sachliche Weiterarbeit im Sinne wahren nationalsozialistischen Geistes, so wird sie die Blüten und Früchte bringen, die der neue Staat von ihr zu erwarten berechtigt ist."

Uit deze Duitse beschouwing klinkt duidelijk een nieuw levensleer, het Nationaal-Socialisme. Maar die nieuwe leer leert ons in deze beschouwing op het punt van het verzekeringsbedrijf, voorzover ik dat kan nagaan, niet veel nieuws. Ik acht alle aanhangers van het oude régime in staat om artikelen te schrijven, als deze nationaal-socialistische schrijver deed, over de drievoudige taak en over de waarde van het vrije bedrijf.

Maar hiermee zeg ik zeker niet, dat ik deze uitingen onbelangrijk vind. Ik vind ze al dadelijk belangrijk om de handhaving van de oude tendens, die er in ligt. Ik vind ze ook belangrijk om de stimulerende invloed, die van de associatie van commerciële overwegingen met een algemeen gemeenschaps-

ideaal (als in dit geval: het Nationaal-Socialisme) kan uitgaan. Het is waar, dat ieder goed bedrijfsleider zich altijd zijn taak in het leven van de volksgemeenschap voor ogen heeft moeten stellen en ook gesteld heeft, maar niemand zal een tekort daarin ontkennen.

Zal dit tekort verdwijnen (of verminderen) onder invloed van het fascisties, of het nationaal-socialisties, ideaal? En kan dit niet geschieden onder het „oude ideaal"?

Aanvankelijk maakt, op dit punt van de regeling van het bedrijfsleven, het Fascisme meer indruk op mij dan het Nationaal-Socialisme. Maar men zal de praktijk moeten afwachten. Zonder deze valt de waarde van de beginselverklaringen niet voldoende te onderkennen. En de klank, die uit de theorie tot ons komt, moge wat ongewoon klinken, het zal de vraag zijn of inderdaad de nieuwe praktijk sterk van de oude zal afwijken. Dikwijls is men het eens over de formulering van een theorie, en verschilt de praktijk. Hier zal het misschien andersom zijn. Men moet in ieder geval lang teruggaan om in de Westerse landen het laissez-faire-stelsel terug te vinden, waartegen Fascisme en Nationaal-Socialisme zich met een zekere klem verzetten. Ook bij ons laat men de individu in zekere mate vrij, maar volstrekt niet geheel, en men perkt de vrijheid in, wanneer men meent dat het algemeen belang dit vordert. Er ligt in elke wat luidruchtige aankondiging van een nieuw systeem het gevaar, dat men de dikwijls sterke verwantschap met het oude uit het oog verliest. Dit gevaar is hier ook zeker aanwezig. Maar men moet er zich ook rekenschap van geven, dat er tussen deze huishoudingen naar oud en nieuw régime tegelijk een verschil bestaat, en het lijkt wel duidelijk dat op het punt van het bedrijfsleven de neiging tot staatsbemoeiing, zeker in het Fascisme, maar toch ook in het Nationaal-Socialisme, sterker is dan bij ons. In die staatsbemoeiing liggen ongetwijfeld gevaren, maar er liggen ook goede kansen in. Ik hoorde eens een Italiaans industrieel, die zelf niet fascist is, over zijn land zeggen, dat de Overheid het bedrijf daar wel scherper dan elders gadeslaat, maar het aan de andere kant altijd de vrijheid van beweging laat, die een bedrijf nodig heeft om te leven en te bloeien. De kunst zal zijn om dat evenwicht te bewaren. En voor het verkrijgen van die kunst zal menig land van het oude régime in deze nieuwe sferen wijsheid kunnen opdoen. Gelukkig, dat dit mogelijk zijn zal onder eigen staatkundige vormen, en in een eigen geestelijke gesteldheid.

R. MEES

LANDBOUW EN NIJVERHEID.

In den laatsten tijd zijn er in dit blad en elders verschillende artikelen verschenen, die uitgingen van een zekere tegenstelling tussen den landbouw en de industrie in verband met de steunverlening aan den landbouw en die onzen boerenstand een achterlijke bedrijfsvoering verweten.

Tegen deze artikelen heb ik voornamelijk drie bezwaren en wel deze:

1. De beteekenis van onze bodemcultuur voor de algemeene welvaart wordt onderschat.
2. Er wordt geen recht gedaan aan het bijzonder karakter van het landbouwbedrijf.
3. De strekking der artikelen is negatief voor den landbouwsteun zonder constructief te zijn voor de hulp aan de industrie te verlenen.

1. De cijfers der bedrijfstelling zijn naar mijn gevoelen geen goede gids, wanneer men een duidelijk beeld wil krijgen van de beteekenis van onze bodemcultuur voor de nationale welvaart. Vele bedrijven, die òf in hun bestaan direct van den landbouw afhangen — b.v. de ambachtsneringen ten plattelande

— of daarvan een directe voortzetting zijn zooals de zuivel- en suikerbietenfabrieken etc., worden bij de industrie geteld, terwijl de winkeliers in de dorpen bij den handel komen. Prof. Dr. Minderhoud heeft een beteren weg gewezen, toen hij in 1931 een praedvies schreef voor de Nederl. Ver. voor de Staatshuishoudkunde en de Statistiek. De grondgedachte van het betoog van Prof. M. is deze: neem een plattelandsgemeente, b.v. de Groningsche gemeente Leens, deze heeft als eenige primaire bestaansbron de bodemcultuur, die ik verder landbouw zal noemen. De gemeente Leens is groot 3600 H.A. en heeft pl.m. 3600 inwoners; men kan nu aannemen, dat er in deze streek per H.A. oppervlakte één mensch door den landbouw zijn bestaan vindt. Zoo kan men typegemeenten zoeken voor de diverse landbouwgebieden van ons land en op grond daarvan een schatting maken, welk deel van ons volk op het platteland direct of indirect van en door den landbouw leeft. Prof. M. komt tot de conclusie, dat dit $\frac{1}{3}$ gedeelte van ons volk is; het schijnt mij verder niet te gewaagd aan te nemen, dat er in onze kleine en groote steden nog minstens $\frac{1}{6}$ gedeelte van ons volk weer direct of indirect leeft door de voorziening in de behoeften van het $\frac{1}{3}$ gedeelte, dat in en door den landbouw bestaat. Resumeerende is dus mijn conclusie, dat het landbouwbedrijf, de bearbeiding van onzen bodem, de welvaartsmotor vormt van minstens de helft van ons volk.

2. Het landbouwbedrijf heeft en wat zijn economische opzet betreft en wat zijn bedrijfstechniek aangaat zeer bijzondere eigenschappen.

Het landbouwbedrijf kent den vorm van de N.V. niet of zeer weinig; de functie van directeur, ondernemer, aandeelhouder en arbeider zijn dikwijls in één en dezelfde persoon vereenigd. De ondergang van het bedrijf treft één gezin en ontleent dit zijn bestaan; bij de N.V. wordt de schok veelal gebroken, doordat hij zich over de aandeelhouders verdeelt. Gaat het het eene bedrijf slecht, dan dikwijls ook al de andere bedrijven in de heele omgeving, waardoor een geheele streek dreigt te verarmen. Het kapitaal in den landbouw rouleert slechts zeer langzaam en het bedrijf kan niet worden stilgezet. Dit laatste niet omdat en de bodem geheel zal vervuilen en omdat men slechts eens per jaar het bedrijf op gang kan brengen en wel in den zaaitijd. Wie dezen tijd niet benut, houdt wel een belangrijk bedrag aan onkosten, maar heeft zeker voor een jaar geen kans op eenige inkomst.

De bedrijfstechniek van den landbouw onderscheidt zich daardoor, dat de altijd wisselende, totaal onberekenbare omstandigheden van het weer een heel aparte bedrijfsvoering noodzakelijk maken. Al de nieuwe cultuurmaatregelen en rassen, die de landbouw wil invoeren, moeten eerst getoetst worden aan de zeer wisselende weersomstandigheden. In zeer sterke mate moet daarom naast de wetenschappelijke voorlichting de in vele geslachten verkregen ervaring mee blijven spreken. De landbouw is noodwendig gebonden aan een gezond conservatisme en te heet gebakerde voorlichting kan veel schade doen. Dit geldt ook ten opzichte van de voeding van het vee, het fokken van betere gebruiksdieren en het kweken van nieuwe plantensoorten. Wie meent, dat hij op grond van de inzichten der moderne landbouwwetenschap en der bedrijfsvoering tot een groote achterlijkheid van den landbouw meent te moeten concluderen, loopt groote kans zeer lichtvaardig en onwetenschappelijk te oordeelen. Op den vasten grondslag der eeuwenoude boerenervaring kan de landbouwwetenschap in vele gevallen betere methoden aangeven, die zeker niet overal voldoende worden uitgebuit. Maar de mannen, die de landbouwvoorlichting in de praktijk hebben te brengen, staan tegenover hun kunnen veel bescheidener en tegenover de ervaring der praktijk met veel meer eerbied, dan

vele — helaas min of meer oppervlakkige — critici van buiten den landbouw.

Daarnaast heeft de landbouwbevolking voor instandhouding van een lichamelijk en geestelijk gezond volk een niet te onderschatten beteekenis. De landbouwbevolking levert veelal het geboorte-overschot, dat het volk in stand houdt; het besef van afhankelijkheid van onbeheerschbare welvaartsfactoren schept een sobere, steeds op de slechte toekomstmogelijkheden voorbereide levenshouding en behoedt tevens voor een overschatting van 's menschen vermogen tot welvaart. Sterk is de boerenstand gehecht aan orde en gezag. Op grond van deze eigenschappen zou het ook nog verantwoord zijn aan de instandhouding van een flinken boerenstand meer ten koste te leggen, dan economisch te verantwoorden zou zijn. Het gaat hier ook om dingen van hooger belang dan de stoffelijke welvaart. Een voorname factor hierbij is nog het feit, dat een verwaarloosde landbouwbevolking niet of uiterst moeilijk is te herscheppen. Zie het huidige Engeland! De dichter Oliver Goldsmith uitte zich pl.m. 1760 reeds in dezen geest:

„But a bold peasantry, their country's pride,
When once destroyed, can never be supplied.”

3. Critiek, die alleen zegt, dat de steun aan den landbouw verleend, de noodige daling van de kosten van het levensonderhoud tegenhoudt, maar die niet zegt, hoe de landbouw dan wel geholpen moet worden, of wat de consequenties zouden zijn van een niet helpen, is m.i. steriel. Zij werkt niets ten goede uit en drijft eeuwig tusschen twee bevolkingsgroepen, die toch veel meer gezamenlijke dan uiteenloopende belangen hebben. Want het is toch zonder meer duidelijk, dat, als men de welvaartsmotor van minstens de helft van ons volk verwaarloost en tot stilstand laat komen, dan ook de koopkracht van dat volksdeel weg is. En daarmee is ook een zeer belangrijk deel van het afzetgebied van onze industrie weg, is ook een groot deel van onzen handel verlamd. Industrie en handel kunnen de welvaart van de landbouwbevolking en wat daaraan vast verbonden is, niet missen. En de landbouwbevolking is voor den afzet van tal van zijn veredelingsproducten aangewezen op den binnenlandschen afnemer. Het is voor ons boeren veel beter, dat b.v. de textielarbeider in Twente eieren, vleesch en groenten kan eten, dan dat hij met roggebrood en reuzel moet volstaan. De eenheid van belangen overheerscht verre de verschillen.

Gaarne zou ik nu een eenvoudige methode aangeven, teneinde de bestaande tegenstelling te overbruggen. De landbouw heeft als georganiseerde groep vanaf Juni 1930 bij elk verzoek om hulp aan de Regeering zooveel mogelijk praktische, uitvoerbare maatregelen, welke de begeerde hulp zouden kunnen brengen, overgelegd. Hij zorgde er daarbij voor, door overleg en zorgvuldige voorbereiding, het in eigen kring eens te zijn, over wat tot de Regeering zou worden gezegd. Men streeft nu met een heel samenstel van maatregelen naar aanpassing van ons landbouwproductie-apparaat aan de gewijzigde omstandigheden op een prijsbasis der producten af boerderij van ongeveer 1913.

Laat de industrie nu hetzelfde doen; laat men daar de Regeering duidelijk zeggen, wat de algemeen aanvaarde zienswijze is en hoe men tot verwezenlijking van het beoogde doel meent te kunnen komen. Wanneer ook dit zou inhouden het scheppen — afgezien van verbeterde techniek en daardoor mogelijk geworden lager kostenpeil — van een binnenlandsch prijspeil van pl.m. 1913, dan zou de landbouw ernstig moeten overwegen de industrie daarbij te steunen. En op dat prijsniveau zouden landbouw en industrie elkander kunnen helpen in den strijd voor verlaging van ons geheele loon-, salaris- en kosten-niveau op een zoodanige wijze, dat er op de prijsbasis van 1913 weer een loonend bedrijfsleven in Ne-

derland mogelijk is. Of en in welke mate op dit prijs-niveau een export van land- en industrie-producten mogelijk is, zal de tijd moeten leeren. Vast staat wel, dat bij het prijspeil, dat er op de huidige „wereldmarkt” heerscht, een loonend bedrijfsleven in ons land — evenmin als bijna overal elders — ten eenen male onmogelijk is. Een zekere mate van bescherming der binnenlandsche markt is dus noodig en dan lijkt mij een prijsniveau van pl.m. 1913 om velerlei reden een bruikbare werk-basis voor den landbouw en veelal ook voor de industrie.

Ik hoop hier een middel aan de hand te hebben gegeven, om tusschen landbouw en industrie een opbouwende samenwerking mogelijk te maken; wie betere, constructieve gedachten heeft, moge dat zeggen. Als men maar niet doorgaat af te breken, hetgeen op eens anders gebied gebeurt, zonder op eigen terrein op te bouwen. Wie het laatste doet, zal aan het eerste veelal geen behoefte meer hebben.

H. D. LOUWES.

DE STRIJD OVER DEN AMERIKAANSCHEN PETROLEUMPRIJS.

Alhoewel het eerste ontwerp van den petroleumcode, dat door de Amerikaanse petroleumindustrie zelf was uitgewerkt, prijsbepaling door den Staat voorstelde, heerschte er gedurende de weken vóór de uitwerking van den door de regeering ontworpen en tenslotte aanvaardden code een hevige strijd over dit vraagstuk in de petroleumindustrie. Tegenover de groote meerderheid der ondernemingen, die hiervan voorstanders waren, stond in aantal een minderheid, echter met meer dan de helft van de totale benzineproductie der Ver. Staten achter zich. Tenslotte werd een middenweg gekozen; de code bevat een formule, volgens welke de President, resp. de Staatssecretaris van Binnenlandsche Zaken, Ickes, die door den President tot „petroleumdictator” was benoemd, tot vaststelling van de prijzen voor petroleum en haar derivaten is gemachtigd, doch niet verplicht.

De Staatssecretaris, die in tegenstelling met Generaal Johnson, prijsbepaling door den Staat gewenscht achtte, was, ten minste in den eersten tijd, niet geneigd, van de hem verleende bevoegdheid gebruik te maken. Hij wilde wachten. De tegenstanders van staatsbemoeiing op het zeer zeker netelige gebied van de prijzen hadden met klem verzekerd, dat de inkrimping van de ruwoliedproductie voldoende was voor een stabilisatie van de prijzen op een hooger niveau. Het is mogelijk, dat de Staatssecretaris, die zijn raadgevers in petroleumvraagstukken zeer wel wist te kiezen, betwijfeld heeft, of de vermindering van de ruwoliedproductie alleen reeds voldoende zou zijn voor een stabilisatie van de prijzen; groote voorraden toch konden gedurende langen tijd een druk op de markt blijven uitoefenen; menige onderneming kon, ook onder den druk der bankschulden, genoodzaakt zijn à tout prix te verkoopen; andere ondernemingen konden van de gelegenheid gebruik willen maken, om door onderbieding op de prijzen een grootere cliëntèle te verkrijgen, zooals er ook nog steeds voldoende personen zijn, die meenen slechts te kunnen bestaan „by asking less”. Tenslotte bewijst, zooal niet het geheele verleden van de petroleumindustrie, dan toch wel dat van den laatsten tijd, dat de wet van vraag en aanbod — zoo deze werkelijk mocht bestaan — niet dien invloed had, dien velen harer aanhangers haar toekennen.

De Staatssecretaris, wien het er inderdaad niet om te doen was, zijn machtspositie te gebruiken en aan de petroleumindustrie te toonen, wie haar meester was, wachtte af om te zien, of zij de vermaning had begrepen en of met den stok achter de deur kon worden volstaan. De prijzen, zoowel van de ruwe olie als van de derivaten, stegen. Maar zoodra dit gebeurde, begonnen zich ook de prijsontbieders weder te vertoonen, terwijl er in verschillende deelen van

de Unie een locale prijsstrijd ontbrandde, in Californië zelfs een heel groote.

Thans kon de Staatssecretaris niet langer wachten, en midden October maakte hij bekend, dat de van staatswege voorgeschreven prijzen op 1 December van kracht zouden worden. Het betrof hier een volledig uitgewerkt systeem van ruwoliedprijzen (de hoogte der prijzen hing van de soort en van het productiegebied af) en van prijzen voor de belangrijkste derivaten (niet echter voor de zeer „individueele” smeeriolen); de marges tusschen de groot- en kleinhandelsprijzen werden eveneens nauwkeurig vastgesteld. Dit nauwsluitende prijzennet was door het Comité, belast met planning en coördinatie — zooals bekend, een der krachtens den petroleumcode ingestelde organen — uitgewerkt. Daar de petroleumindustrie in dit comité door twaalf en de regeering slechts door drie leden wordt vertegenwoordigd, kan men zeker niet zeggen, dat de Staatssecretaris en petroleumdictator met de in vakkringen heerschende opinie geen rekening heeft gehouden.

Niet in onmiddellijk verband met deze prijsregeling, doch wel om het onderbieden op prijzen te bemoeilijken, had de Staatssecretaris nieuwe, lagere productiecijfers vastgesteld, waaraan — dit zij terloops opgemerkt — de petroleumindustrie zich natuurlijk niet hield.

De petroleumindustrie zou nog in een z.g. „public hearing” gelegenheid krijgen, om haar standpunt ten aanzien van de door den Staat vastgestelde petroleumprijzen te bepalen. Men mocht verwachten, dat de petroleumindustrie het met deze stappen van den Staatssecretaris eens zou zijn, temeer, waar de prijzen van de ruwe olie en van de petroleumderivaten niet onaanzienlijk waren gestegen, en de in de prijsverordening van den Staatssecretaris voorgeschreven prijs voor de standaardsoort Mid Continent ruwe olie van 36—36.9° A.P.I.¹⁾ met \$1.11 per vat (ten tijde van de prijsbepaling \$1,— en eenige maanden tevoren slechts een vierde hiervan) en voor de standaardsoort benzine Mid-Continent, Oklahoma, met 60—64.9 octanecijfer²⁾ met 6½ Dollarcenten per gallon (tijdens de prijsbepaling 5½ Dollarcenten, tevoren 2½ Dollarcenten, en nog lager) met de wenschen van de petroleumindustrie in ruime mate rekening hield. Zoozeer zelfs, dat verschillende consumentenverenigingen hierover ontstemd waren.

De petroleumindustrie was over het prijsniveau in elk geval voldaan; maar ten aanzien van de prijsvaststelling door den Staat waren de groote maatschappijen, of tenminste de meeste van haar niet tevreden. 20 November, de dag, waarop de „public hearings” een aanvang zouden nemen, naderde en de groote petroleummaatschappijen, die het plan niet goed gezind waren, noodigden de voorstanders van prijsbepaling onder de leden van het comité, belast met planning en coördinatie, uit tot een bespreking te New York. Deze bespreking duurde bijna een geheele week. De tegenstanders van prijsbepaling door den Staat verklaarden, dat zij alles zouden doen, om door vrijwillige maatregelen datgene te bereiken, wat de regeering met dwangmaatregelen beoogde. Zij voerden aan, dat het voor de petroleumindustrie niet gunstig zou zijn, weder het onderwerp van openbare discussie

¹⁾ De met de Baumé-graden ongeveer overeenkomende graden A. P. I. (American Petroleum Institute) vermelden het soortelijk gewicht van de ruwe olie. Over het algemeen heeft een laag soortelijk gewicht (in een hoog aantal graden uitgedrukt) op een olie van hooger waarde betrekking, dan die met een hoog soortelijk gewicht en een geringer aantal graden.

²⁾ Het z.g. octanecijfer is een pas sedert vrij korten tijd ingeburgerd cijfer, dat de z.g. klopvastheid van de benzine (in vergelijking met een bepaalde klopvaste vloeistof) aangeeft. Hoe hooger het octanecijfer is, des te klopvaster, en derhalve den motor minder beschadigend, is de benzine. Benzine-benzolmengsels zijn klopvaster dan zuivere benzine, terwijl zuivere benzol, wat de klopvastheid betreft, het mengsel overtreft en practisch klopvast is.

sies te vormen, en dat er in de petroleumindustrie geen eensgezindheid heerschte, zoodat het publiek tijdens de „hearings” een innerlijk verdeelde industrie te zien zou krijgen. Deze argumenten maakten zooveel indruk op het comité, dat het besloot, den Staatssecretaris te adviseeren eenig uitstel te verleenen van den termijn, waarbinnen de prijsbepaling van kracht zou worden, teneinde de petroleumindustrie op deze wijze nog een laatste kans te geven, zelf orde in haar zaken te brengen.

De Staatssecretaris, waarschijnlijk bevreesd, dat anders ook andere industrieën prijsbepaling door den Staat zouden eischen en in ieder geval geneigd, niet als dictator doch als beschermengel van de petroleumindustrie op te treden, verleende een uitstel van vijftien dagen, gedurende hetwelk zij een plan moest uitwerken, dat de veelbelovende basis voor eensgezindheid en stabilisatie zou vormen. Dit uitstel werd op den dag, dat de hearings feitelijk zouden beginnen, bekend gemaakt.

De termijn was bijna verstreken, terwijl er van overeenstemming nog steeds geen sprake was. De Staatssecretaris greep weder in en verklaarde op 4 December, dat hij slechts tot 7 December des middags uitstel zou verleenen. Indien de petroleumindustrie op dat tijdstip nog niet tot overeenstemming ten aanzien van een plan zou zijn gekomen, zou wel moeten worden aangenomen, dat een dergelijk plan voor haar de quadratuur van den cirkel betekende en zou de Staatssecretaris zelf maatregelen nemen. Dit ultimatum hielp. Het comité, belast met planning en coördinatie, diende op tijd een voorstel in, omtrent hetwelk het met de groote tegenstanders van staatsbemoeiing tot overeenstemming was gekomen. Hoewel de opstellers van het plan niet met het volgende zullen instemmen, meenen wij, dat het een vrij „ridiculus mus” was, welke aan de ongeduldige medewereld werd aangeboden; en de muis werd nog geen leeuw, door het feit, dat haar vaders haar voor een buitengewoon specimen hielden.

Het plan behelsde twee onderdeelen, t.w. de oprichting van een benzine-stabilisatiepool met een kapitaal van \$10 miljoen, welke de overtollige voorraden uit de markt zou nemen, en de totstandkoming van een handelsovereenkomst, volgens welke alle betrokken maatschappijen zich zouden verbinden, uniforme marges in alle takken van den benzinehandel vast te stellen. Men wilde m.a.w. een inkoopkartel voor de overtollige benzinevoorraden en een kartel voor het vaststellen van de voorwaarden in den benzinehandel oprichten. Het laatstgenoemde kartel zou in werking treden, zoodra raffinaderijen, voor rekening waarvan in November 85 pCt. van de totale verwerking kwam, tot dit kartel toetraden. Tot de poolovereenkomst traden onmiddellijk 25 groote raffinaderijen toe, welke rond 75 pCt. van de op 3.925.000 vaten per dag geraamde capaciteit aller raffinaderijen van de Ver. Staten vertegenwoordigden.

In het ontwerp van de pool-overeenkomst werd als doel aangegeven, dat de benzinevoorraden in de Ver. Staten (excl. de voorraden aardgasbenzine) op 1 Juli 1934 niet meer dan 46 miljoen vaten zouden mogen bedragen; tot dien datum mogen de ruwolievorraden den stand van 1 December 1933 niet overschrijden, terwijl een afneming van de voorraden tot ten hoogste 10 miljoen vaten beperkt dient te blijven. Alle maatschappijen kunnen tot 1 Januari 1934 tot de voor de uitvoering van de overeenkomst op te richten „National Petroleum Association” toetreden. De Association wordt door een „Board of Governors” beheerd, welke uit zijn midden een uitvoerend comité van 5 leden kiest. De eerste 25 ondertekenaars van de overeenkomst hebben zich verplicht het benodigde kapitaal van \$10 miljoen op te brengen; na toetreding van andere ondernemingen worden de quota van deelneming opnieuw vastgesteld. De duur van de Association is tot 15 Juni 1935 bepaald; de Association kan echter door een besluit der meerderheid

reeds op 1 Juli 1934 worden ontbonden. De „pool” koopt de overtollige benzine tot nauwkeurig vast te stellen prijzen op. Het uitgangspunt hierbij vormt de thans geldende prijs van \$1 voor Mid-Continent ruwolie (standaardsoort), hetgeen uitkomt op een benzineprijs van 5,4 Dollarcenten voor de standaardsoort volgens de formule omtrent de prijsbepaling van den code. De pool koopt geen benzine van de leden, noch onwettig gewonnen ruwe olie of daaruit vervaardigde producten.

Uit een oppervlakkig overzicht blijkt reeds, dat een dergelijke overeenkomst, indien zij al kan functioneeren, dit slechts zal doen, wanneer daarmede een zeer strenge regeling van de productie en de verwerking gepaard gaat. Men wil aan den Staatssecretaris overlaten deze voor te schrijven, wiens taak dit ook volgens de bepalingen van den code is. Tevens ligt het voor de hand, dat een dergelijke overeenkomst niet de oorzaken van de overproductie, doch ten hoogste haar gevolgen uit den weg vermag te ruimen. De, zoo niet in de Ver. Staten, dan toch zeker in andere landen opgedane ervaring had voor een dergelijk plan behooren te waarschuwen. Zelfzuchtige producenten en handelaren worden hierdoor in hun drijven niet belemmerd, doch juist tot misbruik aangemoedigd.

In de Amerikaansche vakpers werden bijna geen bezwaren geuit; de tegenstanders van het plan kwamen veeleer uit een ander kamp. Met groot vertoon van stemmental verklaarden de z.g. „onafhankelijken”, die het steeds lieten voorkomen, alsof zij bedreigd werden, terwijl feitelijk zij vaak anderen bedreigden, dat dit plan hen wilde vernietigen en de petroleumindustrie aan de groote ondernemingen uitleveren. Ook uit de kringen der consumenten werden protesten vernomen en wel omdat dit plan een hooghouden van de prijzen beoogde, terwijl de prijsstijging, zooals zij beweerden, reeds een half miljard Dollars uit de zakken van de consumenten in die der producenten had getooverd. Dat de producenten tevoren met verlies hadden gewerkt — men mag wel zeggen, dat bijna geen enkele onderneming in de eerste helft van 1933 zonder verlies heeft gewerkt — en den consumenten op deze wijze met elken gall. benzine nog een — inderdaad zeer onvrjwillig — cadeau hadden gegeven, werd door de laatstgenoemde natuurlijk niet vermeld. Senator Borah behoorde eveneens tot de tegenstanders van het plan. De Staatssecretaris verzocht hem in een lichtelijk ironisch schrijven, eens te willen aangeven, in welke richting de door den Senator verlangde radicale wijzigingen van het plan zouden moeten gaan, teneinde het voor hem aannemelijk te maken. De Staatssecretaris verklaarde tevens met klem, dat hij nooit zijn goedkeuring zou hechten aan een plan, dat de ruïne van de „onafhankelijken” beteekende, wier belangen intusschen, zooals de verdedigers van het plan beweerden, daarin maar al te zeer werden beschermd.

Aan het einde van het jaar verklaarde de Staatssecretaris evenwel, dat hij het plan, hetwelk nog rijpelijk diende te worden bestudeerd, althans voorloopig niet in werking zou laten treden. Hij heeft echter ook de invoering van de door den Staat voorgeschreven prijzen uitgesteld. Als het ware, om hem en de autoriteiten evenwel te toonen, dat de petroleumindustrie of een harer onderafdeelingen niet voor terechtwijzingen vatbaar is, begonnen de prijs-onderbiedingen in 1934 opnieuw. Zij namen een dergelijken omvang aan, dat eenige van de grootste maatschappijen, aan welker hoofd de Standard Oil Co. (New Jersey) genoodzaakt waren, de groot- en kleinhandelsprijzen van benzine in groote verbruikscentra vrij belangrijk te verlagen. Deze prijzenoorlog ontstond op een tijdstip, dat de door den Staatssecretaris voorgeschreven nieuwe inkringing van de productie en de raffinage in werking zouden treden. (De ruwolieproductie werd voor het eerste kwartaal op 2.183.000 vaten per dag vastgesteld; de benzineproductie in Januari op 922.581 vaten per

dag; een jaar geleden bedroeg de ruwolieproductie ongeveer 2.064.000 vaten per dag, de benzineproductie bijna 1 miljoen vaten per dag. In den zomer van 1933 had de ruwolieproductie bijna 3 miljoen vaten per dag bedragen. Zij was in de week, eindigende 6 Januari 1934 tot de pas voorgeschreven hoeveelheid van 2.165.950 vaten per dag verlaagd).

Men mag betwijfelen, of de jongste ontwikkeling op de benzinemarkt den Staatssecretaris vertrouwen in de beloften van de petroleumindustrie zal inboezemen; haar schoone woorden zijn, zooals reeds zoo vaak, maar al te zeer in strijd met haar minder schoone daden. Het is heel goed mogelijk, dat juist de jongste ervaring tezamen met de vroegere teleurstellingen, die de Staatssecretaris tijdens zijn nog maar korte ambtsperiode heeft ondervonden, hem zal hebben geleerd, dat het algemeen belang — en feitelijk ook het eigenbelang der petroleumindustrie — thans sterker ingrijpen van den Staat vereischt. Indien dit het geval is, dan zijn voor de petroleumindustrie ook dwangmaatregelen op het gebied der prijzen onvermijdelijk. Het zal voor haar een schrale troost voor de beperking van haar zelfbestuur zijn, wanneer zij hem zal moeten zoeken in de gedachte: „Tu l'as voulu Georges Dandin, tu l'as voulu.”

Dr. WILHELM MAUTNER.

DE NIEUWE GOUDWET IN DE VEREENIGDE STATEN.

De wet inzake de confiscatie van den goudvoorraad door de federale regeering, welke president Roosevelt juist aan de wetgevende macht heeft voorgelegd, beoogt de volgende praktische consequenties:

1. Eigendom en beheer van den monetair goudvoorraad des lands worden van de Federal Reserve Banks overgeheveld naar de federale schatkist.

2. Hoewel voorloopig nog niet tot stabilisatie van den Dollar op een nieuwe goudbasis wordt overgegaan, zal er naar gestreefd worden, den wisselkoers in vergelijking tot de oude goudbasis gedeprimeerd te houden op hoogstens 60 pCt. daarvan en niet lager dan 50 pCt.

3. Aangezien reeds nu in verband hiermede wordt bepaald, dat wanneer te zijner tijd tot stabilisatie wordt overgegaan de devaluatie ten aanzien van den vroegeren goudinhoud van den Dollar minstens 40 pCt. zal belopen, zal dienovereenkomstig reeds een winst op den goudvoorraad geconstateerd worden. Waar het goud door de regeering geconfiscieerd wordt, vloeit dus ook die winst in de schatkist.

4. Een deel van deze bate, t.w. 2 milliard Dollar, wordt gereserveerd en gevormd tot een „wisselkoersniveleeringsfonds”, waarvan de bedoeling is, de Dollarnoteering te controleren en met name zorg te dragen, dat deze zich blijft bewegen tusschen de opgemelde grenzen van 50 en 60 pCt. der goudpariteit.

Alle vier deze consequenties van dit aanhangige wetsontwerp zijn principieel van de allergrootste, ja van revolutionaire beteekenis. De basis van het geldwezen in de Ver. Staten wordt er tot in zijn diepste kern door aangetast. Maar desondanks zal men goed doen een vergelijking te treffen met hetgeen er praktisch sedert het verlaten van den gouden standaard in April van het vorige jaar reeds in Amerika geschiedde, en dan komt men tot de conclusie, dat het onderhavige wetsontwerp veeleer een legale sanctie, een consolidatie is van hetgeen reeds gebeurde, dan een nieuwe sensationele wending in de Amerikaanse monetair politiek.

Bezien wij daartoe elk der bovenvermelde vier punten wat nader:

1. Een der voornaamste taken van de circulatiebank, de pariteitshandhaving van de landsmunt wordt hierdoor uit haar handen genomen en volledig overgedragen aan de regeering. Immers de reserve-banks zullen zelve geen goud meer bezitten, slechts goudcertificaten, terwijl over het vrijgeven van goud voor export de schatkist zal beslissen. Hoewel deze factor

nog niet involveert, dat ook op den omvang van creditgeving en circulatie de schatkist nu een grooteren invloed krijgt, zal praktisch die consequentie toch allicht worden getrokken. In elk geval op het verloop van den wisselkoers en waarschijnlijk op den omvang der circulatie zal dus de regeering een beslissenden invloed krijgen. Hetgeen wel radicaal in strijd is met de principes van het geldwezen, opgebouwd en versterkt door de ervaringen in de na-oorlogse inflatieperiode om de monetair gestie zooveel mogelijk los te maken van den Staat, om aldus een „neutraal geld” te verkrijgen, dat althans niet onderhevig is aan de invloeden der behoeften van de schatkist.

Vergelijkt men echter de voorstellen met de feiten, die zich in het laatste jaar in Amerika voordeden, dan blijkt er van een omwenteling geen sprake te zijn. In April 1933 heeft de federale regeering definitief de manipulatie van het geldwezen ter hand genomen. De depreciatie van den Dollar was geenszins een uitvloeisel van innerlijke zwakte, zooals destijds bij het Pond Sterling, zij vond integendeel plaats ondanks groote innerlijke kracht. Zoowel de wisselkoers als de omvang der circulatie — tot dit laatste liet president Roosevelt zich althans verstrekkende machtigingen geven, hoewel hij nog steeds gearzeld heeft daarvan tenvolle gebruik te maken — hebben van den aanvang van de „new deal” af in het centrum der actieve politiek gestaan, zoodat van een „neutraal geld” geen sprake was. Wanneer de regeering tot nu toe reeds een depreciatie van de munt van bijna 40 pCt. heeft bewerkt, dan kan men het praktisch nauwelijks een revolutionaire daad vinden, indien de goudvoorraad in handen van de schatkist wordt gelegd. Wat niet wegneemt, dat aan het definitief vastleggen van een situatie, die tot nu toe slechts als incidenteel en voorbijgaand werd beschouwd, een grooter historische beteekenis kan worden toegekend, dan aan dezelfde, maar incidenteele, feiten die eraan voorafgingen.

2. De eenige praktische beteekenis van het vastleggen dezer koersgrenzen is, dat ten aanzien van het koerspeil geldende, vóórdat deze maatregelen werden aangekondigd, en zelfs ten aanzien van het nu nog geldende de doorvoering een verdere daling zal beteekenen, terwijl het plan de campagne dan nog ruimte laat voor een verderen teruggang met 10 pCt. van de goudwaarde. Deze feiten staan wel in schrille tegenstelling tot de verwachtingen inzake stabilisatie, die kort geleden nog werden uitgesproken. De voornaamste beteekenis van dit onderdeel van het plan is wel, dat een uiteindelijke devaluatie van den Dollar nu als vaststaand moet worden aangenomen. Aangezien de depreciatie haar plaats in de regeeringspolitiek alleen dankte aan de verwachting, dat een herstel van het prijsniveau eruit zou voortvloeien, kon men tot nu toe nog steeds veronderstellen, dat, indien dat prijsherstel eens zou intreden in die richting, dat de wereldprijzen (in goud uitgedrukt), omhoog gingen in de door Amerika verlangde mate, men den wisselkoers als verder irrelevant aan zichzelf zou overlaten. En gezien de positie van de Amerikaanse betalingsbalans, waarover straks nog nader, moest daaruit een krachtige opwaartsche koersbeweging voor dit devies voortvloeien, die dan nog versterkt zou worden door terugkeer van gevlucht kapitaal en masse. Omdat het inheemsche prijsniveau der andere dan stapelartikelen, alsmede de loonen zich aan de depreciatie nog allerminst hebben aangepast, zou in zulk een geval een zeer krachtige stijging van de Dollarnoteering hebben kunnen intreden, juist omdat immers niet innerlijke zwakte van deze valuta de depreciatie had bewerkt. Indien deze wet is aangenomen, kan men een koersherstel boven het gestelde maximum van 60 pCt. der goudwaarde nauwelijks meer verwachten, temeer, omdat immers de uit die geprojecteerde devaluatie te verwachten winst reeds een bestemming krijgt, zoodat er nauwelijks meer

een terug is. Evenals bij den onder 1 vermelden factor is dus de voornaamste principiële beteekenis van dit onderdeel het definitief vastleggen van hetgeen tot nu toe nog reparabel was.

3. Over dit punt, het toekennen van de winst op den goudvoorraad aan de schatkist, wordt in de Ver. Staten wel het meest gediscussieerd. Juridisch moge het inderdaad een interessant vraagstuk zijn, maar economisch zijn de desbetreffende voorstellen volmaakt logisch. Indien werkelijk tot devaluatie van den Dollar besloten wordt, dan is er niets billijker en logischer dan dat de gemeenschap, dus de schatkist, van de daaruit voortvloeiende boekwinst profiteert. In alle andere landen, waar in de na-oorlogsjaren de munt depreciëerde en tenslotte stabilisatie plaats vond, is de winst op den monetair goudvoorraad door de schatkist genoten. Of de regeering den goudvoorraad tot zich kan trekken en onder het beheer der centrale bank weghalen, is zeer zeker een probleem, maar ook, indien men tot de conclusie zou komen, dat dit niet toelaatbaar is, dan nog moet toegegeven worden, dat de winst door devaluatie nergens anders thuishoort dan in de schatkist.

4. Van de winst op goud zal 2 milliard worden bestemd tot vorming van een nivelleeringsfonds, zooals ook Engeland er één kent, ongeveer een half jaar na den val van het Pond geinaugureerd met £150 miljoen en later verhoogd tot £350 miljoen. Van Engelsche zijde is reeds de bewering verkondigd, dat de opzet van het Amerikaansche fonds een geheel andere zou worden, dat daar koersdruk of althans tegenhouden van koersstijging het voornaamste doel zou zijn, terwijl in Engeland inderdaad nivelleering, dus tegenhouden van schommeling zoowel naar boven als beneden, de bedoeling was. Het moge waar zijn, dat Roosevelt's primaire bedoeling met dit fonds is den Dollarkoers te drukken binnen de grenzen van 50 en 60 pCt. der goudwaarde en stijging met alle macht tegen te gaan, maar in dit verband is het toch goed te constateeren, dat ook het Engelsche fonds geruimen tijd deze functie heeft vervuld. Toen in de eerste vier maanden van 1933 het fonds zoo veel goud en deviezen kocht, dat — bij den toen bestaanden omvang van £150 miljoen — het noodig was om rond £70 miljoen goud over te dragen aan de Bank of England om weer speelruimte voor marktoperaties te krijgen, kon dat niet meer gemotiveerd worden als normale „nivelleering”, temeer niet toen men daarna een belangrijke koersdaling liet intreden zonder noemenswaard in te grijpen.

Er is intusschen een principiële punt van verschil tusschen het geprojecteerde Amerikaansche fonds en het Engelsche. Terwijl het Engelsche werd gecreëerd met Ponden, krijgt het Amerikaansche een zeker bedrag goud tot zijn beschikking. Het Engelsche fonds kon derhalve in den aanvang geen anderen invloed op den Pondenkoers uitoefenen dan een druk, omdat het immers alleen Ponden kon afgeven en geen Sterling tegen deviezen kon opnemen. Het Amerikaansche fonds zou desgewenscht dadelijk met steun van den Dollarkoers kunnen aanvragen, omdat het goud kan afgeven.

Toch is het alleszins waarschijnlijk, dat vooralsnog de actie van het Amerikaansche fonds uitsluitend gericht zal zijn op het drukken van de Dollarnoteering in elk geval tot het niveau van 60 pCt. der goudwaarde, en daarna op het voorkomen van herstel, wellicht op verderen koersdruk binnen de grenzen van 50 en 60 pCt. der pariteit. Het Engelsche fonds heeft, zooals gezegd, geruimen tijd ook moeten optreden tot het voorkomen van koersstijging van het Pond. Die te keeren opwaartsche druk was uitsluitend te verklaren uit kapitaalverschuiving, in de eerste plaats door repatriëeren van over de grenzen belegd kapitaal door Engelschen, maar ook door dirigeeren van kapitaal van elders in de Pondenvaluta, die men een veilige toevlucht achtte, omdat de depreciatie daarvan reeds had plaats gevonden.

Na den Dollarval b.v. zijn zeer omvangrijke kapitalen uit de Ver. Staten naar Engeland verplaatst.

In Amerika behoeft men uit dien hoofde geen groote vraag naar Dollars te verwachten. Bij den huidige Dollarkoers zijn goede kansen op herstel niet aanwezig, in verband met de geprojecteerde 60 pCt.-grens, terwijl kwade kansen wel bestaan, omdat immers de maximumgrens voor de depreciatie ad 50 pCt. nog lang niet is bereikt. Sedert de aankondiging der jongste plannen van President Roosevelt is dan ook van een kapitaalstroom naar Amerika geen sprake geweest. Maar er is op dit punt een groot verschil tusschen de positie van Engeland en de Ver. Staten. Terwijl nog steeds in Engeland de „loopende posten” van de betalingsbalans geen surplus, eerder een deficit, vertoont — zeker wanneer men met de oorlogsschuldenlasten rekening houdt — geven deze in Amerika een actief saldo te zien. Over 1932 beliep dat saldo 131 miljoen. Over het afgelopen jaar was dit aanmerkelijk minder, vooral door den sterken teruggang van het exportoverschot, maar juist in de laatste drie maanden is de handelsbeweging weer aanmerkelijk actiever geworden; de invloed van de depreciatie op de exportmogelijkheden begint blijkbaar langzamerhand door te werken. *Daarbij komt, dat de betalingsbalans voortdurend in het actief wordt gevoed door de kapitaalbeweging, uit hoofde der aflossing van schulden, speciaal door Duitschland.* Uit de Stillhalteregeling ontvangen de Amerikaansche banken regelmatig bedragen in Registermarken, die voor een belangrijk deel naar Europa worden verkocht, terwijl bovendien waarschijnlijk extraaflossingen op die credieten plaats vinden, waardoor Duitschland de bate der Dollardepreciatie incasseert. Bovendien worden nog steeds Deutsche Dollarobligaties door Duitschland teruggekocht. Zoodat ook al is er geen normale kapitaalstroom naar de Ver. Staten en evenmin nog repatriëering van uit vrees voor verderen Dollarval gevluht Amerikaansch kapitaal, er toch een constante kapitaalbeweging naar Amerika is. Voegt men dezen factor bij het actiefsaldo der „loopende posten” van de betalingsbalans, dan is er dus een aanhoudend surplus aan vraag naar Dollars boven aanbod. Weshalve in den eersten tijd het fonds zeker steeds Dollars zal moeten afgeven om koersstijging te voorkomen.

Intusschen vraagt men zich wel af, waarom het vormen van een koersnivelleeringsfonds voor dit doel noodig was. De vorengenoemde functie is practisch precies dezelfde, die tot nu werd vervuld door de Refico met haar goudaankopen in het buitenland. Voor die goudaankopen was inderdaad een fonds noodig, omdat het aldus gekochte goud niet op de normale manier in Dollars kon worden omgezet bij de reservebanks. Ook in Engeland heeft men voor deze transactie het fonds nog steeds van noode, omdat, waar de devaluatie nog steeds niet de facto is erkend en de Bank of England haar balans nog op de oude pariteitsbasis opmaakt, dit instituut geen goud bij de huidige prijzen kan koopen. In de Ver. Staten echter beoogt men de voorloopige devaluatie tot 60 pCt. wel te sanctionneeren en tot uiting te brengen, terwijl de schatkist den goudvoorraad krijgt. Wanneer nu het fonds goud wil koopen, moet het zich daartoe de noodige Dollars verschaffen door voor een evenredig deel van het te zijner beschikking staande goud — ontvangen uit de winst op den goudvoorraad — in den vorm van goudcertificaten bij de reservebanken om te zetten in Dollarsaldo of bankpapier. Dezen schakel zou men kunnen voorbijgaan door direct de schatkist het goud te laten koopen en zich de voor de betaling benodigde Dollars te doen verschaffen, door dat gekochte goud in den vorm van certificaten bij de reservebanken te brengen en in Dollars om te zetten. De eenige reden, waarom Engeland een fonds noodig had en waarom de Refico een speciaal fonds moest hebben, was, dat, doordat de devaluatie niet erkend was, de centrale

bank niet het voor de goudaankopen benodigde bedrag in inheemsche munt ter beschikking kon stellen. De nieuwe wet doet dat argument vervallen, maar maakt daarmee dus tevens een apart nivelleeringsfonds overbodig. Hoe dit ook zij, ook dit onderdeel der maatregelen beteekent ten aanzien van hetgeen reeds bestond (de actie van de Refico op de goudmarkt) geen groote praktische verandering, behalve dan dat de prijs, waartegen men zal aankopen, hooger zal zijn, en wellicht ook verder wordt verhoogd.

Wat de werkelijk praktische beteekenis der nieuwe wet betreft, hangt alles ervan af, welken Dollarkoers het nivelleeringsfonds zal forceeren, terwijl wat den invloed op de circulatie en het prijsniveau betreft, de invloed voorloopig wordt beperkt, doordat de goudwinst — die bij volledige aanwending voor dekking van het begrotingstekort ten volle inflationistisch zou werken — grootendeels voor het koersfonds wordt gereserveerd, en dus voorloopig op non-actief blijft.

C. A. KLAASSE.

DE BEGROTING VAN HET LANDBOUW-CRISISFONDS

Naar aanleiding van onze beschouwing in de E.-S. B. van 24 Januari jl. over dit onderwerp, maakt men ons opmerkzaam op het feit, dat het aantal bedrijven in den landbouw, door ons op 500.000 geschat, veel hooger is dan het officieel bij de telling van 1930 vastgestelde van 235.000. Wij hebben dit laatste cijfer echter opzettelijk niet aangehouden, omdat dit betrekking heeft op het aantal bedrijven met een oppervlakte van 1 H.A. en meer, en dus de groote groep van zeer kleine bedrijfjes niet telt. Het bleek evenwel, dat wij niet tot schatting behoefden over te gaan, daar de Stert. No. 106 van 1932 de gegevens omtrent alle bedrijven met meer dan 50 aren gebruikte grond bevat. Het aantal daarvan is 372.081. Waar het onze bedoeling was, de orde van grootte van het steunbedrag per gezin vast te stellen, maakt het hogere cijfer, dat men dientengevolge vindt, geen verschil van beteekenis.

Intusschen geven wij toe, dat de verdeling over het aantal betrokkenen beter vervangen kan worden door een over de bebouwde oppervlakte, die wel precies bekend is, en die ook een beter denkbeeld van het gemiddelde geeft, al blijven steeds belangrijke afwijkingen naar boven en naar beneden bestaan. De bebouwde oppervlakte bedroeg in ons land in 1931, met uitschakeling van de bosschen, rond 2.300.000 H.A., zoodat het steunbedrag nagenoeg f 100 per H.A. zou bedragen.

Voorts maakt men ons erop attent, dat de tegenstelling tusschen eigen boeren en pachtboeren door de pachtverlaging in den laatsten tijd veel minder is geworden. Inderdaad was de betrokken zinsnede in ons artikel te absoluut van strekking. Juist de nivelleering van de lasten op pachtgronden en eigen gronden maakt toepassing van getrapten steun beter mogelijk. Het is immers niet de bedoeling van den Landbouwsteun om iederen boer individueel te beschermen, maar slechts het bedrijf als zoodanig. Nu de verschillen in kostprijs door de gelijkmatiger lasten voor eigen- en pachtboeren geringer zijn geworden en er dus een betere gelegenheid bestaat om van gemiddelde kostprijzen te spreken, kunnen de richtprijzen daaraan worden aangepast.

Wij wijzen in dit verband nog op het feit, dat men daarbij, behalve de bedrijfs-grootte, ook vermoedelijk wel het district in aanmerking moet nemen. Bij de invoering der Crisiszuivelwet is er b.v. op gewezen, dat de productiekosten van melk in Noord-Holland hooger zijn dan in andere provincies. Dergelijke verschillen bestaan eveneens voor andere landbouw- en veeteeltproducten. De toepassing van dergelijke, districtsgewijs vast te stellen normen, levert volstrekt geen bezwaren op, gelijk de richtprijzen voor varkens bewijzen. Deze zijn verschillend voor diverse gebieden in Nederland. Al hangt dit prijsverschil bij varkens

samen met de qualiteit van den varkensstapel en niet met den kostprijs, het blijkt in ieder geval zeer wel mogelijk om voor varkens, die uit verschillende deelen van het land afkomstig zijn, ongelijke richtprijzen te betalen.

Op soortgelijke wijze zou men getrapte richtprijzen voor tarwe, bieten en melk kunnen vaststellen, afhankelijk van de plaats der productie, en ieder productiegebied weer in verband met de grootte van het bedrijf. Want het feit, dat het verschil tusschen de positie van eigen boeren en pachtboeren minder groot is dan wij in onze beschouwing terloops aanduiden, verandert niets aan de stelling, dat in het algemeen de kostprijs in grootere bedrijven lager is dan in de kleinere en kleinste. De getrapte richtprijzen kunnen op deze wijze zoo nauwkeurig mogelijk aan de gemiddelde kostprijzen der verschillende landbouwgebieden en aan de grootte der bedrijven in ieder gebied worden aangepast.

A. BAARS.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER AUGUSTUS 1933.

In de maand Augustus was de opbrengst der landsmiddelen f 31.9 millioen tegenover f 38.8 millioen in dezelfde maand van het vorige jaar.

De middelenopbrengst over de eerste acht maanden van 1933 ad f 251.6 millioen bleef derhalve in totaal f 26.4 millioen achter bij die in de eerste acht maanden van 1932 ten bedrage van f 278 millioen.

Algemeen Overzicht (in mill. guldens).

Groep	1/12		8/12	
	1933	1932	1931	1930
Belasting	21.8	17.	23.3	24.4
Monopol.	4.5	3.1	4.	5.
Producten	3.5	4.2	1.5	4.1
Bedrijven	8.5	5.3	7.5	9.
Div. midd.	3.4	2.3	2.5	3.8
Totaal	41.7	31.9	38.8	46.3

Het algemeen verloop der landsmiddelen in het loopende jaar in vergelijking met de vier voorafgaande jaren moge blijken uit het volgende overzicht:

Maand	Opbrengst in millioenen guldens								
	per maand				t/m maand				
	1929	1930	1931	1932	1929	1930	1931	1932	1933
Jan.	51.9	53.5	45.5	37.2	32.1	51.9	53.5	45.5	37.2
Febr.	48.9	42.2	35.9	31.3	26.2	100.8	95.7	81.4	68.5
Maart	50.4	43.7	36.9	32.	30.3	151.2	139.4	118.3	100.5
April	51.3	45.0	38.6	31.7	28.1	202.4	184.3	156.9	132.2
Mei	53.8	52.3	39.	32.1	32.7	256.2	236.6	195.9	164.3
Juni	61.2	50.4	45.2	35.2	32.6	317.4	287.1	241.1	199.5
Juli	67.	65.4	48.7	39.6	37.8	384.4	352.4	289.7	239.1
Aug.	62.2	52.5	46.3	38.8	31.9	446.5	404.9	336.	278.
Sept.	62.4	59.3	46.1	39.		508.9	464.3	382.	316.8
Octob.	71.6	57.2	41.7	35.3		580.4	521.5	423.7	352.1
Nov.	56.1	46.9	44.3	33.7		636.6	568.4	468.	385.8
Dec.	72.2	63.1	49.2	31.9		708.7	631.5	517.2	417.7

AANTEKENINGEN.

Groot-Brittannië en de Ottawa-Conventies.

In het Januari-nummer van de „Monthly Review” van Barclay's Bank treffen wij een artikel aan besprekende de gevolgen van de overeenkomst van Ottawa op den handel van het Vereenigde Koninkrijk. De schrijver merkt daarin op, dat het doel van het verdrag van Ottawa was, dat, door de verlaging of algeheele verdwijning van de tariefmuren tusschen de deelen van het Britsche Rijk de handel tusschen die gebieden vergemakkelijkt zou worden en dat, door de toeneming van de koopkracht der bevolking in deze gebieden, de wereldhandel eveneens gestimuleerd zou worden.

Dit doel is niet bereikt. In vele gevallen heeft men niet de rechten tusschen de deelen van het Britsche Rijk verlaagd, doch die t.o.v. landen er buiten, verhoogd. Dit werd veroorzaakt, doordat vele

artikelen uit de Dominions alreeds vrij in Engeland konden worden ingevoerd en doordat in de Dominions diverse industrieën, die door bescherming waren ontstaan, deze niet konden missen.

De gevolgen van Ottawa blijken uit de volgende tabel betreffende in- en uitvoerhandel van Groot-Brittannië:

	Januari-September			Januari-September		
	1931	1932	1933	1931	1932	1933
	£ 1000	£ 1000	£ 1000	%	%	%
Invoer uit:						
Iersche Vrijstaat	26.029	19.880	12.488	4.19	3.82	2.56
Unie v. Z.-Afrika	9.795	10.717	10.102	1.58	2.06	2.07
Zuid-Rhodesia..	734	756	892	0.12	0.15	0.18
Britsch-Indië ..	24.424	21.913	24.307	3.93	4.21	4.98
Australië	32.150	34.659	34.281	5.18	6.67	7.03
Nieuw Zeeland..	31.464	31.535	31.409	5.06	6.06	6.44
Canada	22.003	28.763	32.001	3.54	5.53	6.56
New-Foundland	1.376	1.248	1.418	0.22	0.24	0.29
Tot. Britsche Rijk	180.866	183.412	181.720	29.11	35.26	37.25
Uitvoer van Britsche prod. naar:						
Iersche Vrijstaat	22.651	20.894	13.812	7.75	7.71	5.15
Unie v. Z.-Afrika	16.301	12.815	16.556	5.57	4.73	6.17
Zuid-Rhodesia..	1.107	829	1.055	0.38	0.31	0.39
Britsch-Indië ..	24.740	25.906	24.425	8.46	9.55	9.10
Australië	10.976	14.229	15.414	3.75	5.25	5.74
Nieuw Zeeland..	8.528	7.638	6.970	2.92	2.82	2.60
Canada	16.275	12.011	12.114	5.57	4.43	4.51
New-Foundland	406	423	474	0.14	0.15	0.18
Tot. Britsche Rijk	129.262	123.436	118.218	44.21	45.55	44.05
Heruitvoer naar:						
Iersche Vrijstaat	6.406	4.898	3.403	13.27	12.55	9.16
Unie v. Z.-Afrika	789	391	419	1.64	1.—	1.13
Zuid-Rhodesia..	31	19	19	0.06	0.05	0.05
Britsch-Indië ..	621	436	484	1.29	1.11	1.30
Australië	481	436	542	1.—	1.12	1.46
Nieuw Zeeland..	421	224	201	0.87	0.57	0.54
Canada	1.194	672	750	2.47	1.72	2.02
New-Foundland	63	50	50	0.13	0.13	0.13
Tot. Britsche Rijk	12.026	8.915	7.566	24.92	22.84	20.36

De daling van den totalen import in de eerste 9 maanden van 1932 was te danken aan de Abnormal Importations (Import Duties) Act November 1931 en de Import Duties Act Maart 1932.

Door Ottawa is het aandeel van de Empire countries in den invoer in Engeland toegenomen.

Bij den uitvoer is echter het aandeel der Empire countries niet in betekenis toegenomen, terwijl het bij den heruitvoer zelfs achteruit is gegaan.

Bij den invoer hebben Canada en Britsch Indië het meest geprofiteerd.

Bij den uitvoer was de expansie minder groot. Zuid-Afrika en Australië betrokken belangrijk meer, terwijl het aandeel van Canada in 1933 slechts weinig steeg, en dat van Indië en N. Zeeland in 1933 zelfs daalde.

De conclusie moet dus zijn dat, vooral voor de Dominions Ottawa van betekenis is geweest. Voor Engeland minder. De export naar de Dominions nam slechts weinig meer toe dan die naar de vreemde landen.

Verdergaande conclusies zijn eerst later te trekken.

De kosten van het levensonderhoud.

In Wirtschaft und Statistik treffen wij een artikel aan over de kosten van het levensonderhoud in een aantal landen. Daarin worden, terecht, niet vermeld de volstrekte kosten uitgedrukt in de lands-valuta, maar de desbetreffende veranderingen daarin waargenomen in het derde kwartaal van 1933, in vergelijking met die in de voorafgaande jaren. Eerstgenoemde cijfers staan toch niet enkel onder den invloed van de zeer uiteenlopende koopkracht der geldeenheden in de verschillende landen, en van de ongelijkmatige wijzigingen daarin laatstelijk opgetreden, welk laatste verschijnsel uiteraard ook op de

desbetreffende veranderingen, in die kosten waargenomen, heeft ingewerkt. Maar daarop heeft ook de uiteenlopende levensstandaard en de geaardheid van de behoeften der onderscheiden volken invloed.

Het Statistische Reichsamt meent, dat op het be-loop dezer cijfers seizoensinvloeden in het derde kwartaal plegen in te werken, in den zin van een verhooging, en ziet in de stijging, welke in de groote meerderheid der landen valt waar te nemen, mede een teken van conjunctureele verbetering, in den zin dat de bevolkingen dientengevolge over meer koopkracht de beschikking hebben verkregen, zij het ook, dat deze laatste oorzaak zich nog niet krachtig deed gevoelen. Geheel voorbijgegaan wordt aan den invloed van handelspolitieke maatregelen en van den steun door verschillende landen (wij denken b.v. aan ons eigen land) aan bepaalde door de deflatie in bijzondere moeilijkheden geraakte bedrijfstakken verleend, waardoor de prijs van allerlei levensbehoefte is omhoog gedreven.

Wat hiervan zij, de cijfers als zoodanig komen ons van voldoende belang voor, om er hier enkele van weer te geven. Zij stellen voor de procentueele verandering in de kosten van het levensonderhoud tusschen Juni en September van ieder jaar, naast het cijfer dier procentueele verandering gemiddeld in deze maanden der jaren 1925—'29. Wij laten hier volgen eerst de cijfers in de landen met stabiele valuta en daarna die voor de landen met gedevalueerde geldeenheden.

Landen met stabiel geld.

	gemiddelde			
	1933	1932	1931	1930
Nederland	+ 1.5	0.0	- 1.5	- 1.4
Frankrijk	0.0	- 3.4	- 4.1	+ 3.8
Zwitserland	0.0	- 1.4	- 0.7	+ 0.6
Polen	- 3.1	- 6.6	- 2.3	+ 0.8
Italië	- 1.0	- 2.3	+ 0.2	+ 2.0
Tsjecho-Slowakije	- 2.2	- 1.9	- 2.8	- 2.1
Duitschland	+ 0.2	- 1.6	- 2.8	- 0.5
Dantzig	+ 1.2	- 4.4	- 2.3	- 0.8
Saargebied	+ 0.4	- 4.7	- 7.4	0.0

Landen met gedevalueerd geld.

	gemiddelde			
	1933	1932	1931	1930
Ver. Staten	+ 7.0	- 0.7	- 0.4	- 1.4
Japan	+ 3.2	+ 4.8	0.0	- 3.2
Britsch-Indië	+ 3.0	+ 1.9	- 0.9	- 2.8
Finland	+ 2.8	+ 1.4	- 0.7	+ 2.3
Groot-Brittannië ..	+ 2.2	0.0	- 1.4	+ 0.6
Canada	+ 0.8	0.0	- 0.7	- 1.9
Noorwegen	+ 0.7	0.0	- 0.6	- 0.6
Zweden	+ 0.7	0.0	0.0	- 0.6
Oostenrijk	- 0.9	- 0.9	+ 0.9	- 2.7
Hongarije	- 3.1	- 0.2	+ 3.6	- 1.8

Zooals begrijpelijk is vertoont de Ver. Staten in dit kwartaal de grootste stijging van het indexcijfer. Maar opmerkelijk is, dat tegenover landen met stabiele valuta (in goud gemeten) als Nederland, Duitschland en Dantzig, waar het indexcijfer weder stijging vertoont, landen met gedevalueerd geld, als Oostenrijk en vooral Hongarije, geplaatst kunnen worden, waar het tegendeel het geval is.

Eenerzijds behoeft dus devaluatie niet noodwendig, zooals zoo vaak beweerd wordt, tot voortdurende verhooging van de levenskosten te voeren; anderzijds blijkt de hier te lande gevolgde deflatiepolitiek, in verband met de daarmede onvermijdelijk samenhangende steunmaatregelen, niet tot steeds verdere verlaging van die kosten te leiden.

C. A. V. S.

INGEZONDEN STUKKEN.

DE PRAKTIJK DER LANDBOUWCRISSMAATREGELN

Mr. W. J. C. A. Nijgh te Hellevoetsluis schrijft ons:

Elders hebben wij reeds sedert 1931 op het economisch onwenschelijke der landbouwcrisismaatregelen gewezen. (N.R.C.; het Vaderland; W. v. h. R.). Wat mij toen theoretisch beredeneerden, wordt statistisch door Dr. Van der Valk vastgelegd. Onder de economen mag men wel

zeggen, dat te dezen opzichte zich heeft gevormd een communis opinio. Verwezen moge worden o.a. naar de lezing van Dr. Zimmerman voor het Departement Groningen van de maatschappij voor Nijverheid en Handel.

Alleen politici en landbouwspecialiteiten zijn onze tegenstanders. Hunne meening culmineert dan in de opvatting van prof. Minderhoud, dat — ware de steun er niet geweest — vele landerijen braak hadden gelegen.

Het is over deze opvatting, dat wij het hier hebben.

Prof. Minderhoud gaat blijkbaar uit van de gedachte — en met hem doet de Regeering zulks — dat de vroegere tijden, die in die opvatting „betere” tijden genoemd worden, terug zullen keeren. Wijsgeerig is het onwijs om te spreken van „betere” en „slechtere” tijden. Wij behooren te spreken van tijden, waarin zich de voortdurende verandering, waaraan de wereld onderhevig is, meer of minder sterk sprekend openbaren. Het spraakgebruik: „terugkeer naar betere tijden” wil echter zeggen: „terugkeer naar den tijd van voor 1929”. Toen waren de prijzen zoogenaamd: „hoog”, d.w.z. zij waren zoodanig, dat er tusschen prijzen en productiekosten — arbeidsloonen, pachten, huren, rente — een behoorlijke marge overbleef.

De verandering, die in 1929 intreedt in de verhouding tusschen geld en goederen ten nadeel van de laatste, weerspiegelt zich in dalende prijzen. Alsdan wordt, terwijl de productiekosten dezelfde blijven, opgemaakte marge kleiner.

Bij den landbouw vertoont zich hetzelfde beeld. De prijzen dalen en de loonen, de sociale lasten, de pachten en de renten blijven dezelfde. De prijzen van de kunstmeststoffen dalen echter ook. Wij zien dus in omgekeerde richting gebeuren, wat gebeurd is in de periode 1910—1921. In deze periode loopen de prijzen eerst langzaam en van 1914—1919 snel op. De loonen volgen traag. Sociale lasten zijn er nauwelijks, de renten en pachten blijven dezelfde. Alleen de kunstmeststoffen stijgen steeds in prijs ondanks het verminderde gebruik.

Als de farm Board reeds voor 1929 niet in Amerika als kooper van tarwe was opgetreden, zouden de tarweprijzen reeds eerder gedaald zijn, wegens de groote vermeerdering der oogsten door den invoer van nieuwe gewassen, die noordelijker konden groeien dan men dat tot dusver had gekend. Als de wereldprijs zakt, ontstaat er — voor het eerst — hier te lande, ten opzichte van de tarwecultuur een wanverhouding tusschen de opbrengsten en de uitgaven van de met tarwe bezaaide landerijen en duikt voor het eerst het denkbeeld op om zich wat betreft deze cultuur los te maken van de wereldmarkt. Gelijktijdig daarmede vraagt de bietencultuur om steun.

Als het buitenland gelijksoortige maatregelen treft en ook op andere wijze het landbouwbedrijf gaat steunen, laten wij ons op alle gebieden den steun opdringen. Ten opzichte van verlaging der sociale lasten kent de overheid geen pardon. De vaststelling der loonen beïnvloedt zij door de arbeidssteunregeling, waardoor het loon niet dalen kan, waardoor als gevolg de boerderij de werkzaamheden zooveel mogelijk machinaal doet geschieden. De pachtprizen tracht de Overheid te beïnvloeden door de crisispachtwet. De gegeven steun is evenwel net voldoende om de productiekosten te dekken. Er schiet voor den boer niets over dan te streven naar een vergroote opbrengst, waartegen de Overheid dan weer maatregelen nemen moet. De in het leven geroepen Overheidsinstanties en ambtenaren leggen boeten op en de boer wordt door het door hem in het leven geroepen apparaat als laagste soort regeeringsboer beschouwd en behandeld. En de landarbeiders eischen — en dat is het laatste novum

— dat in dit oogstjaar de machines op stal gezet worden.

Het geschetste beeld is niet te somber en weegt daartegen nu op het nadeel door Prof. Minderhoud genoemd, dat er landerijen onbebouwd zouden gebleven zijn? Neen! Maar bovendien zou dat gevolg niet zijn ingetreden. Immers indien de Staat niet gesteund had, zouden de prijzen gelijk zijn gebleven aan het wereldprijsniveau en had geen boer de pachten, loonen, renten en sociale lasten van 1929 kunnen betalen. Waar dit verschijnsel algemeen zou zijn geweest, had geen eigenaar geëxecuteerd. Zijn eigen belang zou ook hebben medegebracht niet onbebouwd te laten liggen. Zij waren goedzaak geweest genoeg te nemen met hetgeen de pachter hun bood. Geen schuldeischer zou tot executie zijn overgegaan, gelijk er tot dusver weinig tot executie zijn overgegaan. Daarom is het a.s. executieverbod zoo dwaas! Alleen loonen en sociale lasten zouden zijn gedaald. Bij daling der loonen zouden die politici in het geweer zijn gekomen, die van de verkeerde idee uitgaan, dat het in geldseenheden uitgedrukte loon beslissend is voor de algemeene welvaart. Het begrip, dat de koopkracht van het loon beslissend is, schijnt ouderwetsch. En indien de sociale lasten niet op te brengen waren geweest, zou het gehele staatsapparaat, dat ons beschouwt als onmondige kinderen, in elkander zijn gestort.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-; BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Dec. 1933	Jan./Dec. 1933	Jan./Dec. 1932
Prod. Steenkolen in tonnen	1019.780	12.573.925	12.756.448
Aantal normale werkdagen	24 ¹⁾	302	296

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

	17.12 ²⁾	132.695	152.492
Netto-productie in tonnen..	23	235	304
Aantal normale werkdagen			

III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.) ³⁾

Aangeleverd:			
Geraff. zout	(ton)	} 31.513	} 61.156
Industriezout	(„)		
Afvalzout	(„)		
Aantal normale werkdagen		179	309
Aantal arbeiders.			
	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Jan. 1934	{ 10.734 ⁴⁾ } { 22.187 ⁶⁾ }	80	—
1 Jan. 1933	{ 10.933 ⁴⁾ } { 24.356 ⁶⁾ }	87	198

¹⁾ Staatsmijnen Emma, Hendrik, Wilhelmina en Maurits; ²⁾ Laura, Vereeniging en Domaniale mijn; ³⁾ Willem-Sophia; ⁴⁾ 20 Oranje-Nassau-mijn II; ⁵⁾ 19 Oranje-Nassau-mijnen I, III en IV. ⁶⁾ 12.768 ton ruwe kool, 4.404 ton bruinkoolbriketten. ⁷⁾ In verband met concurrentie moeilijkheden mogen de productiecijfers niet meer worden gepubliceerd. ⁸⁾ Bovengronds. ⁹⁾ Incl. 2.026 arbeiders in de nevenbedrijven. ¹⁰⁾ Ondergronds. ¹¹⁾ Incl. 2.037 arbeiders in de nevenbedrijven.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	21/27 Jan. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	21/27 Jan. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	1934	1933
Tarwe	11.095	47.925	81.025	—	—	1.510	47.925	82.535
Rogge	4.966	21.823	23.273	3.000	5.000	400	26.823	23.673
Boekweit	100	875	3.965	—	—	25	875	3.990
Mais	16.014	98.010	84.524	—	19.930	33.061	117.940	117.585
Gerst	3.172	13.717	12.942	894	3.223	1.662	16.940	14.604
Haver	535	7.655	20.770	—	—	347	7.655	21.117
Lijnzaad	1.985	12.203	17.163	100	11.036	29.884	23.239	47.047
Lijnkoek	1.428	12.720	4.493	—	—	—	12.720	4.493
Tarwemeel	410	1.125	2.957	87	203	1.023	1.328	3.980
Andere meelsoorten	1.304	3.985	3.331	25	192	482	4.177	3.813

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.
(In Guldens).

Omschrijving	Augustus 1933	1e acht mnd. 1933	1e acht mnd. 1932
Belastingen.			
Pachten	7	34	63
Invoerr. incl. Landsgoed.	3.548	30.073	31.082
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	186	1.473	1.837
Accijns op gedistilleerd	52	373	547
„ „ bier			
„ „ petroleum	2.140	18.086	20.516
„ „ lucifers	273	2.175	3.348
„ „ tabak	1.126	8.169	64
Andere ontv. I. U. en A...	19	141	125
Statistiekrecht	150	1.312	1.597
Personeele belasting	428	2.504	3.211
Inkomstenbel. en Crisisb.	4.003	22.599	30.303
Vennootschapsbelasting	— 222	7.282	9.374
Vermogensbelasting	135	1.116	—
Verponding	433	5.890	9.558
Recht van openb. verkoop.	88	1.462	2.160
Zegelrecht	413	4.824	5.196
Overschr. van vaste goed.	126	1.113	1.432
Recht v. succ. en overgang	10	247	328
Vergunning speeltafels	12	64	63
Slachtbelastingen	485	3.558	3.869
Bijzondere bel. buitengew.	5	49	58
Hoofdgeld	11	33	44
Landelijke inkomsten	3.375	15.117	16.064
Belasting op loterijen	7	814	520
Motorbelasting i.d. B. Gew.	44	347	45
Opgeheven belastingen	— 1	— 1	77
Motorvoertuigenbel.			
Java en Madoera	163	516	—
Totaal....	17.016	129.370	141.481
Monopolies.			
Opium excl. opiumfabriek	1.092	8.579	12.081
Pandhuizen	1.055	9.258	12.135
Zout	929	10.612	9.460
Totaal....	3.076	28.449	33.676
Producten.			
Kina en Thee	54	273	229
Landscaoutchoubedrijf	163	975	880
Boschwezen	736	4.803	5.459
Goud en zilver	—	—	—
Banka-tin	2.490	13.628	6.598
Steenkolen	734	3.657	4.604
Totaal....	4.177	23.336	17.770
Bedrijven.			
Havenwezen	141	8.716	10.147
Baggerdienst	297	1.625	2.307
Waterkracht en Electricit.	232	1.848	1.946
Landsdrukkerij	68	595	750
Post-, Telegr.- en Tel.dienst	1.450	15.117	17.276
Spoor- en Tramwegen	3.131	23.920	31.221
Totaal....	5.319	51.821	63.647
Diverse middelen.			
Winsttaandeel „Billiton”	—	—	—
Winsttaandeel Jav. Bank	—	225	—
Afstand van grond	130	1.931	2.070
Mijnconcessies	70	465	405
Boeten en verbeurdverkl.	74	590	723
Leges en salarissen	33	274	310
Heff. t.z.v. gesl. werkover.	4	50	95
Opbrengst d. Weeskamers	76	438	520
Kadaster	23	193	237
Ontv. Gevangeniswezen	271	2.084	2.460
Afkoop heerendienst. B.G.	121	923	2.426
Schoolgelden	462	3.359	3.757
Ontv. ziekeninricht. enz.	60	497	595
IJK van maten en gew.	71	460	439
Verk. en verh. van huizen	164	1.337	1.345
Ontv. waterleidingen	36	250	334
Bakengelden	202	1.589	1.603
Loodsgelden	228	1.843	1.837
Allerlei	276	2.116	2.223
Totaal....	2.301	18.624	21.379
Recapitulatie.			
Totaal belastingen	17.016	129.370	141.481
„ monopolies	3.076	28.449	33.676
„ producten	4.177	23.336	17.770
„ bedrijven	5.319	51.821	63.647
„ diverse middelen	2.301	18.624	21.379
Totaal generaal....	31.889	251.600	277.953

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 2½ 19 Sept. '33)	Lissabon	5½ 8 Dec. '33	
Bk. (Bel. Binn. Eff. 3 19 Sept. '33)	London	2 30 Juni '32	
(Vrsch. in R.C. 3 19 Sept. '33)	Madrid	6 26 Oct. '32	
Athene	7 14 Oct. '33	N.-York F.R.B. 2 19 Oct. '33	
Batavia	4½ 16 Aug. '33	Oslo	3½ 22 Mei '33
Belgrado	7½ 20 Juli '31	Parijs	2½ 9 Oct. '31
Berlijn	4 22 Sept. '32	Praag	3½ 25 Jan. '33
Boekarest	6 5 Apr. '33	Pretoria	3½ 15 Mei '33
Brussel	3½ 13 Jan. '32	Rome	3 11 Dec. '33
Budapest	4½ 17 Oct. '32	Stockholm	2½ 1 Dec. '33
Calcutta	3½ 16 Feb. '33	Tokio	3.65 2 Juli '33
Dantzig	3 6 Mei '33	Weenen	5 23 Mrt. '33
Helsingfors	4½ 20 Dec. '33	Warschau	5 26 Oct. '33
Kopenhagen	2½ 1 Dec. '33	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan. '31	

OPEN MARKT.

	1934				1933	1932	1914
	27 jan.	22/27 Jan.	15/20 Jan.	8/13 Jan.			
Amsterdam Partic. disc.	1/2	3/8-1/2	5/16-1/2	3/8	1/4-1/2	2/16-1/8	3/16-3/8
Prolong.	1	1	1	1	1	2/12-3/4	2/4-3/4
London Daggeld...	3/4-1	3/4-1	3/4-1	3/4-1	1/2-1	2-5	1 3/4-2
Partic. disc.	1	1	1	1 1/16-1 1/16	3/4-7/8	4 3/4-5 3/4	4 1/4-9/4
Berlijn Daggeld...	4 1/8-5 1/4	4-5 1/4	4-5 1/4	4-5 1/4	4 1/8-5 1/2	7 1/2-8 3/4	—
Maandgeld	4-5 3/4	4-5 3/4	4-5 3/4	4-5 3/8	4 1/4-5 1/4	7-9	—
Part. disc.	3 7/8	3 7/8	3 7/8	3 7/8	3 7/8	6 7/8-7	2 1/8-1 1/2
Warenw...	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	7 1/4-8	—
New York Daggeld	1	1	1	1	1 1/4-1 1/2	2 1/2-3 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	3/4	3/4	3/4	3/4	3/8-1/2	3	—

1) Koers van 26 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
23 Jan. 1934	1.55 1/8	7.77 3/4	58.87	9.75 1/2	34.65	100 5/8
24 „ 1934	1.55 3/8	7.78 1/2	58.50	9.76 1/2	34.64 1/2	100 5/8
25 „ 1934	1.57 1/4	7.82	58.80	9.78	34.68	100 5/8
26 „ 1934	1.57 3/8	7.80 1/2	58.90	9.78 1/2	34.69	100 5/8
27 „ 1934	1.57 1/2	7.82	59.02 1/2	9.78	34.69	100 5/8
29 „ 1934	1.56 3/4	7.80 1/2	59. —	9.78 1/2	34.68	100 5/8
Laagste d.w.1)	1.54 3/4	7.76 1/2	58.35	9.75	34.60	100
Hoogste d.w.1)	1.58 3/4	7.83	59.02 1/2	9.79	34.72 1/2	100 5/8
Muntpariteit	2.4878	12.1070	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boeka-rest *)	Milaaen **)	Madrid **)
23 Jan. 1934	48.17	—	7.40	1.48	13.05	20.57 1/2
24 „ 1934	48.14	—	7.36 1/2	1.48	13.04	20. —
25 „ 1934	48.20	—	7.38	1.48	13.05 1/2	20. —
26 „ 1934	48.21	—	7.38	1.48	13.09	20.07 1/2
27 „ 1934	48.23	—	7.39	1.48	—	—
29 „ 1934	48.23	—	7.37 1/2	1.48	13.08	19.97 1/2
Laagste d.w.1)	48.10	—	7.32 1/2	1.45	13. —	19.80
Hoogste d.w.1)	48.27 1/2	28. —	7.42 1/2	1.52 1/2	13.12 1/2	20.62 1/2
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Helsing-fors *)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
23 Jan. 1934	40.15	34.80	39.10	3.42 1/2	41	1.54 1/2
24 „ 1934	40.12 1/2	34.76	39.15	3.45	40 1/2	1.55
25 „ 1934	40.35	34.95	39.30	3.45	40 1/2	1.57
26 „ 1934	40.25	34.85	39.25	3.45	40 1/2	1.57
27 „ 1934	40.35	34.85	39.30	3.45	41	1.57
29 „ 1934	40.27 1/2	34.90	39.30	3.45	40 1/2	1.55
Laagste d.w.1)	39.85	34.50	38.80	3.37 1/2	39	1.52
Hoogste d.w.1)	40.60	35.20	39.55	3.50	42	1.59
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
23 Jan. 1934	5,00 1/8	6,27	37,90	64,30
24 „ 1934	4,98	6,24	37,47	63,90
25 „ 1934	4,96 1/8	6,21 3/4	37,43	63,62
26 „ 1934	4,96 1/4	6,22	37,53	63,60
27 „ 1934	4,96	6,22	37,56	63,58
29 „ 1934	5,01 1/2	6,29	37,92	64,30
30 Jan. 1933	3,39 1/2	3,90 7/10	23,75 1/2	40,20 1/2
Muntpariteit..	4,86	3,90 5/8	23,81 1/4	40 3/16

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH				
	TARWE Manitoba No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G. 1)		ROGGE 74 K.G. Bahia Blanca loco R'dam/A'dam per 100 K.G. 2)		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotterdam/ A'dam per 2000 K.G. 3)		LIJNZAAD La Plata R'dam/A'dam per 1960 K.G.		WITTE KOOL 1e kwal. 1-5 pond per 100 KG. Broek op Langendijk		UIEN gewoon per 100 KG. Broek op Langendijk		ROODE KOOL 1e kwal. 1-5 pond per 100 KG. Broek op Langendijk		RUND- VLEESCH (versch) Gem.v.3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS- VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam		
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
1927	14,75	85,8	12,47 ⁶	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	4,55	100,0	13,25	100,0	17,23	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—	
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	4,55	100,0	13,25	100,0	17,23	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—	
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	7,38	162,4	11,78	88,9	9,10	52,8	96,40	103,7	93,12 ⁵	120,2	100,—
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	2,05	45,1	2,14	16,2	5,77	33,5	108,—	116,1	72,90	94,1	61,9
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	3,06	67,3	1,94	14,6	6,96	40,4	88,—	94,6	48,—	61,9	48,4
1932	5,22 ⁵	30,4	4,62 ⁵	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	1,49	33,8	8,07	60,9	1,84	10,7	61,—	65,6	37,50	48,4	48,4
1933	5,01 ⁵	29,2	3,54	27,1	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	0,82	18,0	2,30	17,4	-2,60	15,1	52,—	55,9	49,50	63,9	63,9
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07 ⁵	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	30,8	1,49	32,8	8,69	65,6	1,87	10,8	70,—	75,3	40,—	51,6	51,6
Febr. "	5,30	30,8	5,07 ⁵	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	1,28	28,1	8,98	67,8	1,29	7,5	68,—	73,1	34,—	43,9	43,9
Maart "	5,52 ⁵	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	1,68	36,9	12,26	92,6	1,78	10,3	67,—	72,0	32,—	41,3	41,3
April "	5,65	32,7	6,22 ⁵	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	28,—	36,1	36,1
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	26,—	33,5	33,5
Juni "	5,22 ⁵	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	128,75	27,8	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	34,—	43,9	43,9
Juli "	4,90	28,5	4,—	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	129,75	28,1	—	—	—	—	—	—	64,—	68,8	35,50	45,8	45,8
Aug. "	5,20	30,2	4,07 ⁵	31,2	77,50	33,5	98,25	41,6	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	62,—	66,7	40,50	52,2	52,2
Sept. "	5,47 ⁵	31,8	4,20	32,1	78,50	33,9	88,50	37,5	150,75	32,6	—	—	—	—	—	—	55,—	59,1	42,50	54,8	54,8
Oct. "	5,25	30,5	3,92 ⁵	30,0	74,50	32,2	79,50	33,7	138,25	29,9	—	—	—	—	—	—	51,—	54,8	44,—	56,8	56,8
Nov. "	4,90	28,5	3,90	29,8	71,25	30,8	79,00	33,5	135,25	29,2	1,06	23,3	4,10	31,0	—	—	53,—	57,0	46,—	59,3	59,3
Dec. "	4,72 ⁵	27,5	3,80	29,1	66,25	28,6	75,25	31,9	135,00	29,2	0,84	18,5	3,99	30,1	3,02	17,5	53,—	57,0	46,—	59,3	59,3
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	0,67	14,7	3,38	25,5	3,02	17,5	50,50	54,3	44,75	57,7	57,7
Febr. "	4,77 ⁵	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	0,60	13,2	2,06	15,5	2,51	14,6	49,25	53,0	45,—	58,1	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82 ⁵	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	0,61	13,4	1,29	9,7	3,11	18,0	46,50	50,0	46,—	59,3	59,3
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	—	—	—	—	—	—	49,50	53,2	48,25	62,3	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77 ⁵	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	—	—	—	—	—	—	52,25	56,2	49,—	63,2	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	51,25	55,1	48,—	61,9	61,9
Juli "	5,82 ⁵	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	48,50	62,6	62,6
Aug. "	5,30	30,8	3,55	27,2	61,25	26,5	67,75	28,7	161,50	34,9	—	—	—	—	—	—	49,—	52,7	49,25	63,5	63,5
Sept. "	4,95	28,8	3,47 ⁵	26,6	61,00	26,3	65,25	27,6	159,00	34,4	—	—	—	—	—	—	50,25	54,0	54,—	69,7	69,7
Oct. "	4,40	25,6	3,—	22,9	60,25	26,0	63,50	27,0	141,25	30,5	—	—	—	—	—	—	56,25	60,5	54,25	70,0	70,0
Nov. "	4,55	26,5	2,95	22,6	74,50	32,2	60,00	25,4	147,25	31,8	1,26	27,7	2,23	16,8	—	—	59,50	64,0	54,37 ⁵	70,2	70,2
Dec. "	4,57	26,6	3,30	25,3	73,50	31,7	59,25	25,1	154,50	33,4	0,97	21,3	2,56	19,3	1,76	10,2	60,75	65,3	53,50	69,0	69,0
2 Jan. 1934	4,60	26,7	3,35	25,6	68,00	29,4	56,00	23,7	149,00	32,2	3,10	68,1	—	—	—	—	64,— ⁵⁾	68,8	53,50 ⁵⁾	69,0	69,0
8 "	4,70	27,3	3,40	26,0	67,00	28,9	57,00	24,2	145,00	31,4	3,66	80,4	—	—	3,04	17,6	62,— ⁶⁾	66,7	53,50 ⁶⁾	69,0	69,0
15 "	4,85	28,2	3,10	23,7	67,00	28,9	60,00	25,4	147,00	31,8	3,60	79,1	—	—	3,10	18,0	60,— ⁷⁾	64,5	54,— ⁷⁾	69,7	69,7
22 "	4,75	27,6	2,90	22,2	62,00	26,8	58,00	24,6	144,50	31,2	—	—	—	—	—	—	64,— ⁸⁾	68,8	54,— ⁸⁾	69,7	69,7
29 "	4,75	27,6	2,80	21,4	62,50	27,0	59,00	25,0	136,00	29,4	—	—	2,30	17,4	3,10	18,0	—	—	—	—	—

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Tot Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1933 K.G. Zuid-Russische. 4) 5 Jan. 5) 13 Jan. 6) 20 Jan. 7) 27 Jan. 8) 4 Jan. 9) 11 Jan. 10) 18 Jan. 11) 25 Jan. 12) 12 Jan. 13) 19 Jan. 14) 26 Jan.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN										DIVERSEN			
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,90 Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/660 §cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colo- nial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto				
	fl.	%	\$	%	§cts.	%	§ cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%		
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0		
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	28,46	82,0	11,61	96,8		
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	9,50	32,2	13,26	38,2	6,18	51,5
Jan. 1932	8,25	76,3	0,71	42,3	5,25	35,3	6,65	28,6	5,09	17,4	3,38	36,2	16,50	30,0	9,00	30,5	11,63	33,5	7,10	59,2
Febr. "	8,25	76,3	0,71	42,3	4,92 ⁵	33,1	6,90	29,7	5,31	18,1	3,51	37,6	16,25	29,5	9,00	30,5	11,75	33,9	7,25	60,4
Maart "	8,35	77,3	0,71	42,3	4,62 ⁵	31,1	6,90	29,7	5,37	18,3	3,30	35,3	16,50	30,0	8,75	29,7	10,25	29,5	7,40	61,7
April "	8,65	80,1	0,86	51,2	4,34	29,2	6,25	26,9	5,08	17,4	3,08	33,0	16,50	30,0	9,00	30,5	9,25	26,7	7,40	61,7
Mei "	8,30	76,9	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,57	15,6	2,76	29,5	15,75	28,6	8,25	28,0	8,88	25,6	7,40	61,7
Juni "	8,25	76,3	0,86	51,2	4,25	28,6	5,25	22,6	4,44	15,2	2,55	27,3	15,25	27,7	7,75	26,3	9,—	25,9	7,40	61,7
Juli "	8,10	75,0	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,											

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

	ZUIVEL EN EIEREN										METALEN													
	BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering	BOTER p.K.G. Heffing Crisis Zuivel-Centr.	KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks-kaas kl. m/merk per 50 K.G.	EIEREN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.	KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton	TIN ^a locoprijzen Londen per Eng. ton	IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlelb. per Eng. ton	GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen	ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton	GOUD cash Londen per ounce fine	ZILVER cash Londen per Standard Ounce												
	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	pence	o/o
1925	1,36	100,0	56,-	100,0	9,18	100,0	62,1/6	100,0	36,8/6	100,0	261,17/-	100,0	73/-	100,0	67/-	100,-	36,3/6	100,-	85/6	100,-	32,1/8	100,0	89,3	100,0
1926	1,98	85,7	43,15	77,3	8,15	88,8	58,1/-	93,5	31,1/6	85,3	290,17/6	111,1	86/6	118,5	68/8	102,5	34,2/6	94,3	85/-	99,5	28,1/16	89,3	89,3	89,3
1927	2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	55,14/-	89,7	24,4/-	66,4	290,4/-	110,8	73/-	100,0	64/6	96,3	28,10/-	78,8	85/-	99,5	26,3/4	81,1	83,3	83,3
1928	2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	63,16/-	102,8	21,1/-	57,8	227,5/-	86,8	66/-	90,4	62/8	93,5	25,5/6	69,9	85/-	99,5	26,1/16	81,1	81,1	81,1
1929	2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	75,14/-	121,9	23,5/-	63,8	203,15/6	77,8	70/6	96,6	68/9	102,6	24,17/6	68,8	85/-	99,5	24,7/16	76,2	76,2	76,2
1930	1,66	71,9	38,45	68,7	6,72	73,2	54,13/-	88,0	18,1/6	49,6	142,5/-	54,3	67/-	91,8	59/6	88,8	16,17/-	46,6	85/-	99,5	17,13/16	55,4	55,4	
1931	1,34	58,0	31,30	56,9	5,35	58,3	36,5/-	58,4	12,1/-	33,1	110,1/-	42,0	55/-	75,3	47/6	70,9	11,10/6	31,9	92/6	108,2	13,3/8	41,6	41,6	
1932	0,94	40,7	22,70	40,5	4,14	45,1	22,17/-	36,8	8,12/-	23,6	97,2/-	37,1	42/-	57,5	37/-	55,2	9,16/-	27,1	118/-	138,0	12,7/8	40,1	40,1	
1933	0,61	26,4	0,96	20,20	3,71	40,4	22,2/6	35,6	7,17/6	21,6	131,18/-	50,1	41/-	56,2	35/-	52,2	10,12/6	29,4	124,73/4	145,8	12,9/8	38,5	38,5	
Jan. '32	1,16	50,2	25,75	46,0	4,71	51,3	27,14/6	44,7	10,14/-	29,4	98,18/-	37,8	41,6	56,8	42/-	62,7	10,6/6	28,5	120/3	140,7	13,7/8	43,2	43,2	
Febr. "	1,34	58,0	27,75	49,6	3,79	41,3	26,4/-	42,2	10,5/-	28,1	99,2/6	37,9	41,6	56,8	40/-	59,7	10,1/-	27,6	119/6	139,9	14	43,6	43,6	
Mrt. "	0,98	42,4	23,65	42,2	3,42 ⁵	37,3	24,18/-	40,1	9,9/-	25,9	96,6/-	36,8	44/-	60,3	40/-	59,7	9,11/-	26,4	114/-	133,5	13,3/4	42,8	42,8	
Apr. "	0,99	42,9	19,60	35,0	2,77 ⁵	30,2	23,8/-	37,7	8,16/6	24,2	84,15/6	32,4	45/-	61,6	37/6	56,0	9,2/-	25,2	110/3	129,0	13,1/8	40,9	40,9	
Mei "	0,82	35,5	19,65	35,1	2,88	31,4	21,6/-	34,3	8,1/-	22,0	89,13/6	34,2	44/-	60,3	37/6	56,0	9,9/-	26,1	112/9	132,0	12,7/8	39,3	39,3	
Juni "	1,11	48,1	24,25	43,3	3,08	33,5	20,12/6	33,2	7,5/-	19,9	84,9/-	32,3	44/-	60,3	37/6	56,0	8,13/-	23,9	113/6	132,7	12,9/8	39,3	39,3	
Juli "	0,96	41,6	19,55	34,9	3,12 ⁵	34,0	19,2/6	30,8	7,3/6	19,7	90,17/6	34,7	42/6	58,2	37/-	55,2	8,6/6	23,0	116/-	135,7	12,9/8	38,5	38,5	
Aug. "	0,76	32,9	17,90	32,0	3,72	40,6	22,4/6	35,8	7,17/6	21,6	101,1/-	38,6	42/-	57,5	36/6	54,5	9,13/6	26,7	118/6	138,6	12,13/16	39,9	39,9	
Sept. "	0,84	36,4	19,70	35,2	4,64	50,3	25,8/-	40,9	9,10/6	26,1	109,9/6	41,8	42/-	57,5	35/-	52,2	11,2/-	30,7	118/9	138,8	13	40,5	40,5	
Oct. "	0,82	35,5	25,50	45,5	5,73	62,4	22,5/6	35,9	8,7/-	22,9	105,13/6	40,4	41/-	56,2	34/6	51,5	10,8/6	28,8	121/6	142,1	12,1/4	38,9	38,9	
Nov. "	0,81	35,1	26,50	47,3	6,65	72,4	21,19/-	35,4	8,4/6	22,6	104,7/6	39,9	40/-	54,8	34/6	51,5	10,8/-	28,7	125/9	147,2	12,5/8	38,3	38,3	
Dec. "	0,73	31,6	22,55	40,3	5,12 ⁵	55,7	19,12/6	31,6	7,9/6	20,5	100,10/6	38,4	39/-	53,4	34/6	51,5	10,7/-	28,6	125/9	147,2	11,1/2	35,8	35,8	
Jan. '33	0,73	31,6	0,89	21,75	3,88	4,27	46,7	19,17/-	32,0	7,8/-	20,3	100,1/6	38,1	40/6	55,5	9,19/-	27,5	122/8	143,5	11,11/16	36,4	36,4	36,4	
Febr. "	0,65	28,1	0,91	20,60	3,68	4,35	47,4	20,3/-	32,5	7,7/-	20,2	104,7/6	39,9	43/-	58,9	9,15/-	27,0	120/5	140,8	11,15/16	37,2	37,2	37,2	
Mrt. "	0,53	22,9	0,99	19,40	3,46	2,80	30,5	20,6/-	32,3	7,10/-	20,6	104,18/3	40,1	43/-	58,9	10,7/-	28,6	120/5	140,8	12,7/16	38,7	38,7		
Apr. "	0,54	23,4	1,1-	18,55	3,31	2,07 ⁵	22,6	20,11/6	33,1	7,12/6	20,9	109,17/-	42,0	43/-	58,9	10,8/6	28,8	120/1	140,4	12,13/16	39,9	39,9		
Mei "	0,52	22,5	1,1-	21,80	3,89	2,49	27,1	23,6/6	37,6	8,6/-	22,9	128,17/6	49,2	41/6	56,8	10,13/-	29,4	123/6	144,4	13,1/4	41,2	41,2		
Juni "	0,52	22,5	1,1-	23,50	4,20	2,50	27,2	25,7/-	40,8	9,4/-	25,3	151,10/-	57,9	42/-	57,5	11,12/6	32,1	122/3 ⁴	143,0	13,1/4	41,2	41,2		
Juli "	0,55	23,8	1,1-	18,50	3,30	2,60	28,3	25,16/-	41,6	9,2/-	25,0	148,1/6	56,5	41/6	56,8	12,1/-	33,3	123/10 ⁴	144,9	12,7/16	38,7	38,7		
Aug. "	0,63	27,3	1,1-	18,90	3,38	3,57 ⁴	38,9	24,5/6	39,1	8,4/6	22,6	145,3/-	55,4	41/-	56,2	11,7/-	31,4	125/10	147,2	12	37,2	37,2		
Sept. "	0,66	28,6	0,95	18,40	3,29	3,91	42,6	22,6/6	36,8	7,16/-	21,4	140,17/6	53,8	39/6	54,1	10,18/6	30,2	130/11	153,1	11,15/16	37,4	37,4		
Oct. "	0,68	29,4	0,90	19,45	3,47	4,68	51,0	22,2/-	35,5	7,14/-	21,1	145,5/-	55,5	39/6	54,1	10,13/-	29,4	131/1	153,3	11,7/8	37,0	37,0		
Nov. "	0,65	28,1	0,90	20,80	3,71	5,80	62,2	20,6/6	32,7	7,13/6	21,1	150,9/6	57,5	40/-	54,8	10,19/6	27,6	128,5/4	150,1	12,1/4	38,1	38,1		
Dec. "	0,60	26,0	1,1-	20,40	3,64	5,47 ⁵	59,6	21,1/-	33,9	7,12/-	20,9	153,8/-	58,6	40/6	55,5	9,19/-	27,5	126,2/4	147,6	12,9/16	39,1	39,1		
2 Jan. '34	0,54 ⁹	23,4	1,1-	19,50 ⁸	3,48	4,95	53,9	21,11/6	34,8	7,8/-	20,3	152,3/6	58,1	40/6	55,5	9,16/-	27,1	127/-	148,5	12,5/16	40,3	40,3		
8 "	0,50 ¹⁹	21,6	1,1-	20,25 ¹⁸	3,62	5,1	54,5	21,3/-	34,1	7,16/-	19,6	150,10/-	57,5	40/6	55,5	9,10/-	26,3	126/8	148,1	12,3/16	39,9	39,9		
15 "	0,47 ¹¹	20,3	1,1-	20,50 ¹⁴	3,66	5,1	54,5	21,3/-	34,1	7,7/6	20,2	149,19/6	57,3	40/-	54,8	9,13/-	26,7	128/6	150,3	13	40,5	40,5		
22 "	0,47 ¹²	20,3	1,1-	20,50 ¹⁴	3,66	5,1	54,5	21,3/-	34,1	7,7/6	20,2	149,19/6	57,3	40/-	54,8	9,13/-	26,7	128/6	150,3	13	40,5	40,5		
29 "	0,47 ¹²	20,3	1,1-	20,50 ¹⁴	3,66	5,1	54,5	21,3/-	34,1	7,7/6	20,2	149,19/6	57,3	40/-	54,8	9,13/-	26,7	128/6	150,3	13	40,5	40,5		

1) 6 Sept. 1239 79 K.G. La Plata. 2) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei-19 Sept. 1932 No. 3 Canada. Van 19 Sept. 1932 tot 24 Juli 1933 62/63

AN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	BOUWMATERIALEN										KOLONIALE PRODUCTEN														
	VURENHOUT basis 7 ¹ f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³	S T E E N E N		CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Af. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. 1/2 K.G.		INDEXCIJFER									
	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	
1925	159,75	100	15,50	100,-	19,-	100,-	42/6	100,-	35,87 ⁵	100,0	61,375	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	15,75	101,6	19,50	102,6	49/-	115,3	34,-	94,8	55,375	90,2	2/-	67,4	17,50	93,3	94,25	111,5	96,0	102,6	96,0	102,6	96,0	102,6	
1927	160,50	100,5	14,50	93,5	18,50	97,4	68/-	160,0	32,62 ⁵	90,9	46,875	76,4	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	82,75	97,9	87,5	109,1	87,5	109,1	87,5	109,1	
1928	151,50	94,8	12,-	77,4	18,50	97,4	57/3	134,9	31,87 ⁵	88,9	49,625	80,9	-10,75	30,2	15,85	84,5	75,25	89,1	84,6						

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	13 Jan. 1934	20 Jan. 1934	22/27 Jan. 1934 Laagste/Hoogste	27 Jan. 1934
Alexandrië..	Piast. p. £	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8
Athene	Dr. p. £	582 3/8	572 3/8	545	600
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 3/8	1/10 3/8	1/10 3/8	1/10 3/8
Budapest ..	Pen. p. £	18 3/8	18	18	18
Buenos Aires	d. p. \$	36	36 3/8	36 3/8	36 3/8
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 1/10	1/6 3/32	1/6 1/10	1/6 1/8
Constantin ..	Piast. p. £	675	650	645	650
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/5 13/16	1/6 1/8	1/5 3/8	1/6 3/8
Kobe	Sh. p. yen	1/2 9/32	1/2 11/32	1/2 9/16	1/2 7/16
Lissabon....	Escu. p. £	110	110	109 1/2	110 1/2
Mexico	\$ per £	18	18	17 3/8	18 3/8
Montevideo ..	d. per £	35 3/8	37	36 7/8	37
Montreal ..	\$ per £	5.08 3/4	5.04 3/4	4.98	5.06
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 1/8	4 1/8	4 1/8	4 1/8
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/4 7/16	1/4 7/16	1/3 3/8	1/4 3/8
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/32	2/4 1/32	2/3 13/16	2/4 1/8
Valparaiso 1).	\$ per £	—	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	28 13/16	27 7/8	27 1/8	28 1/8

ZILVERPRIJS		GOLDPRIJS 2)	
Londen 1)	N.York 2)	Londen	Londen
23 Jan. 1934..	19 3/8	44 3/8	23 Jan. 1934....
24 " 1934..	19 7/16	44 3/8	24 " 1934....
25 " 1934..	19 3/8	43 3/8	25 " 1934....
26 " 1934..	19 3/16	43 3/8	26 " 1934....
27 " 1934..	19 5/16	43 3/8	27 " 1934....
29 " 1934..	19 9/16	44	29 " 1934....
30 Jan. 1933..	17 1/8	26	30 Jan. 1933....
27 Juli 1914..	24 1/16	59	27 Juli 1914....

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS

Vorderingen.	15 Jan. 1934	23 Jan. 1934
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 45.388.235,28	f 53.295.668,38
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 436.684,29	" 205.925,88
Voorsch. op ultimo December 1933 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	" 1.149.966,48	" 1.149.966,48
Voorsch. op ultimo December 1933 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. end gem. fondsbel., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	" 3.059.174,63	" 3.059.174,63
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 246.615.155,48	" 245.959.278,36
Id. aan Suriname.....	" 13.276.528,75	" 13.261.851,13
Id. aan Curaçao.....	" 4.898.975,25	" 4.868.947,42
Kasvord. weg credietverst. a/h. buitenl. Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen	" 102.401.376,51	" 102.572.295,15
Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfond.)	" —	" 32.534.901,20
Vord. op andere Staatsbedrijven 1)....	" 18.772.471,34	" 18.756.036,41
Verstr. t. laste der Rijksbeogr. kasgeleeningen aan gemeenten (saldo)....	" 51.646.046,77	" 51.619.046,77
Verplichtingen.		
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 384.844.000,—	f 384.644.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 87.130.000,—	" 87.100.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 1.392.279,—	" 1.387.640,—
Schuld op ultimo December 1933 a/d gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fonds. als m. op. op die bel. en op de verm. bel.	—	—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenfond.)	" 15.600.213,93	" 16.646.986,30
Id. a. h. Staatsbedr. der P. T. en T. 1) ..	" 123.307.539,10	" 115.128.994,17
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)....	" 76.397,10	" —
Id. aan diverse instellingen 1)....	" 77.765.240,31	" 78.130.058,49

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	20 Jan. 1934	27 Jan. 1934
Vorderingen:		
Saldo Javasche Bank.....	f 4.806.000,—	f 1.566.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	" 72.532.000,—	" —
waaronder Muntbiljetten.....	" 74.000,—	" —
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	" 249.649.000,—	" 246.296.000,—
Schatkistpromessen.....	" 1.000.000,—	" 1.000.000,—
Schatkistbiljetten.....	" 15.540.000,—	" 15.540.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	" 1.142.000,—	" 1.142.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 1.417.000,—	" 1.469.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 2.564.000,—	" 2.628.000,—
Voorschot van de Javasche Bank.....	—	—

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
23 Dec. 1933..	698	1.044	417	736	2.450
16 " 1933..	696	1.049	418	734	2.415
9 " 1933..	696	1.117	430	722	2.422
2 " 1933..	695	1.275	423	713	2.406
25 Nov. 1933..	698	1.057	418	712	2.389
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluip. der activa.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 29 Januari 1934.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 23.475.028,94 Bijbnk. " 561.708,96 Ag.sch. " 4.253.405,15	f 28.290.143,05
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 1.402.500,—	" —
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	" —	" 1.402.500,—
Beleeningen	Hfdbk. f 98.925.140,18 1) incl. vrsch. Bijbnk. " 4.269.201,05 in rek.-crt. Ag.sch. " 41.698.632,80	f 144.892.974,03
Op Effecten	f 142.604.660,16 1)	
Op Goederen en Spec.	f 2.288.313,87	" 144.892.974,03 1)
Voorschotten a. h. Rijk	" —	" —
Munt, Goud	f 106.712.780,—	
Muntmat., Goud ..	" 812.526.586,44	
	f 919.239.366,44	
Munt, Zilver, enz.	" 27.264.847,22	
Muntmat., Zilver..	" —	" 946.504.212,66 2)
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfondsen	" 21.408.897,61	
Gebouwen en Meub. der Bank	" 5.000.000,—	
Diverse rekeningen	" 11.448.683,49	
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221) ..	" 18.331.195,17	
	f 1.177.278.607,01	

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefondsen	" 3.749.272,82
Bijzondere reserve	" 5.000.000,—
Pensioenfondsen	" 8.768.115,37
Bankbiljetten in omloop.....	" 889.496.100,—
Bankassigtiën in omloop	" 36.386,91
Rek.-Cour. { Het Rijk f 43.471.574,81 saldos: { Anderen " 202.384.041,87	" 245.855.616,68
Diverse rekeningen	" 4.373.115,23
	f 1.177.278.607,01

Beschikbaar metaalsaldo	f 492.880.098,98
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..	" 1.232.200.245,—
1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)	f 76.424.425,—
2) Waarvan in het buitenland	" 6.651.146,63

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeschb. schulden	Beschikk. metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
29 Jan. '34	106713	812.527	889.496	245.892	492.880	83
22 " '34	106713	812.739	884.556	247.720	493.861	83
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54
Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 1)	
29 Jan. 1934	28.290	—	144.893	1.403	11.449	
22 " 1934	28.383	—	141.999	1.403	11.205	
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509	

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
27 Jan. '34 2)	145.440	—	189.640	26.490	58.988
20 " '34 2)	146.350	—	189.660	29.350	58.746
30 Dec. 1933	108.377	34.611	186.435	28.347	57.074
23 " 1933	109.821	35.609	185.158	33.858	57.823
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842
Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
27 Jan. '34 2)	600	69.760	—	14.320	67
20 " '34 2)	790	70.220	—	15.650	67
30 Dec. 1933	903	9.001	53.083	12.414	67
23 " 1933	721	8.971	52.478	14.946	66
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluippost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.